

Lesník

Obsah

- 3** Editorial
Anketa
- 4** Vidieť za horizont
- 5** Aktuálne
- 6** Aj takto sa začínalo v žrebčine na Veľkej Lúke
-
- Šesťdesiat rokov žrebčina
- 7** Prešovskí seniori v dobrej nálade
-
- Beskydská zelená cesta
- 8** Otvorenie expozície „Jeleňovité sveta“
- 9** Sobranský deň Sv. Huberta
- 10** Európsky kongres lesných pedagógov v Lahti
Deti a les
- 11** Po stopách Josefa Opletala
- 12** Integrovaná logistika pri produkcii a využití biomasy
- 13** Alojz Štróbl, tvorca sôch zvierat a poľovník
- 14** Rozprávač z Harmanca
-
- 15** Stretnutie v rúbanisku
- 16** Živé ploty zaujali

- 17** Lesnícky náučný chodník - Dunajskými luhmi
Čo sa udialo v Lesníckom skanzene v tomto roku?
- 18** Huby po štrnásťkrát
- 19** Vývoj propagácie ochrany lesov, stromov, prírody a životného prostredia
- 20** Kňaz a botanik doc. RNDr. Ján Futák, CSc.
Kto bol v skutočnosti tajomným „Migisi“ ?
- 21** III. Spoveď horára (alebo keď v žilách koluje zelená...) Za hospodárením v objektoch Pro silva
- 22** Sklad v dobrých rukách
O médiách
... mať či nemať vlastné mechanizačné prostriedky?
- 23** Prečo mám rád les
- 24** Krížovka a humor
Uveríte?
- 25** Filatelistické okienko
-
- Hubový perkelt
Hubársky receptár
- 26** Pre deti
- 27** Kalendár podujatí
Životné jubileá
Pozvánka: S batohom cez hory
Spoločenská kronika
- 28** Pietny akt v Symbolickom lesníckom cintoríne

9

12

18

LESNÍK

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
september 2010

Šéfredaktor:
Mgr. Peter Gogola
Redaktori:
Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik PhD.

Stáli prispievatelia:
Mgr. Tatiana Figurová
Jiří Junek
Viliam Stockmann

Grafická úprava:
Mária Gálová
Miloš Sedláček
Reprografické centrum
NLC Zvolen

Foto na titulnej strane:
Jeseň vo Fínsku
Ing. Igor Vizslai

Adresa redakcie:
LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: Peter.Gogola@lesy.sk

Náš podnik prechádza obdobím zmien. „No, veľká novina“, povie si ironicky v duchu čitateľ. „A či to bolo niekedy inak?“ Uznávam, nezačal som tento editorial zvlášť objavne. Ale trpezlivosť, dostaneme sa k pointe. Je to pravda, bezmála jedenásť rokov, ktoré majú LESY SR za sebou, je poznamenaných na môj vkus príliš častými organizačnými a personálnymi zmenami. Politické turbulencie v uplynulých rokoch zasahovali do hospodárskeho života a ovplyvňovali aj to, o čom mali rozhodovať výlučne odborníci. Verím však, že konečne príde čas, kedy o nominácii na manažérsky post v štátnom podniku LESY SR rozhodne len a výlučne odbornosť, morálna bezúhonnosť a manažérske kvality. Som naivný? Možno, ale som pevne presvedčený o tom, že sa to MUSÍ STAŤ, ak chceme niečo zmeniť k lepšiemu.

Zmeny v obsadení postov na podniku i odštepných závodov boli časté a ich kritériá bývali v minulosti často podivné. Pri tejto príležitosti si dovoľím zacitovať z príhovoru prvého riaditeľa Československých štátnych lesov v Banskej Bystrici Josefa Opletala, ktorý pri nástupe do funkcie 23. júla 1919 povedal zhromaždeným zamestnancom: „Stáva se, že při osobních změnách v úřadech podrobují nastupující funkcionáři své předchůdce kritice, a to někdy kritice nespravedlivé. Vidí jen vadné stránky a chyby svých předchůdců, hlásají, že všechno musí být jinak, lepší a že všude třeba reforem. Nedopouštějme se této chyby, budme jako odborníci, správu předchůdců, doznejme, že dřívější správa byla dobrá a že naši maďarští kolegové měli mnohá dobrá zařízení, které jsme v starém Rakousku postrádali. Stav lesů tohoto ředitelství je, pokud jsem informován, dobrý a dopustili bychom se nevědu vůči našim předchůdcům, kdybychom to neuznali. Žádné lidské dílo není dokonalé a nenajdou se lesy, o kterých by bylo možno říci, že jsou vrcholem dokonalosti. Lesní hospodářství je činnost plynulá, pracovní klid v lesích znamená úpadek, a proto pokračujeme na základech, které nalézáme, bez otálení, avšak i bez překotnosti. Hlavním polem naší činnosti budíž pěstování a ochrana lesů, neboť dle úspěchu na tomto poli poznávají se pokrokoví lesníci, kterými chceme zůstat. Úspěchy na tomto poli budou příštím generacím lesníku dokladem, že jsme správně pochopili své poslání...“

Pán profesor Opletal to vystihol tak presne, že ani nemá zmysel k tomu niečo dodávať. Azda len toľko: kiež by sme boli natoľko múdri a veľkorysí, ako tento skvelý muž.

S pozdravom „Lesu zdar!“

Opýtali sme sa: Budovanie cyklotrás na lesných cestách je na jednej strane elegantné a jednoduché riešenie, ale skrýva v sebe aj úskalia (napr. riziko kolízie cyklistu s lesnou technikou, zodpovednosť správcu cesty za jej technický stav a údržbu, atď.). Ako vnímate záujem občianskych združení a cykloklubov o rozširovanie siete cyklotrás po lesných cestách?

Ing. Marián HORVÁTH, vedúci lesníckej výroby, OZ Smolenice

V pôsobnosti OZ Smolenice je hustá sieť cyklotrás, ktoré sú pravidelne obnovované zo strany záujmových združení. Malé Karpaty sú na dosah miest Bratislava a Trnava

a teda pri víkendovej jazde nie je problém stretnúť niekoľko cyklistov, resp. skupín cyklistov. Najväčšie riziko stretu s lesnou technikou vidím u sviatočných cyklistov, ktorí jazdia v štýle „pozor idem“. Nevyháňal by som cyklistov z lesa, nakoľko cyklistika je krásny šport, cez ktorý sa môže naša firma dostať do povedomia verejnosti. Cyklisti citlivo vnímajú naše „obhospodarovanie lesa“, keď dochádza pri ťažbovej činnosti k poškodzovaniu zväznic a lesných ciest alebo v prípade kalamity obmedzeniu užívania lesov verejnosťou.

Ing. Alena KAŠŠÁKOVÁ, vedúca LS Považská Bystrica, OZ Považská Bystrica

Budovanie cyklotrás nemá ešte stále stanovené jasné pravidlá, je veľmi nesystémové. Skúsenosti z praxe ukazujú, že najprv vyznačia cyklisti trasu, bez akej-

koľvek komunikácie s nami, a až potom na základe našej iniciatívy vybavujú náležitosti. V lesníckej prevádzke cyklisti znamenajú mnoho problémov (nerespektovanie zákazu vstupu pri vypúšťaní dreva, jazdenie cyklistov vedľa seba, nie za sebou...) Snažia sa budovať trasy všade, neberú do úvahy, že svoj životný priestor, kľudové zóny potrebuje i voľne žijúca zver. Do praxe treba zaviesť väčšiu komunikáciu s cyklistami.

Ján LUPTÁK, Cykloklub Poľana, Detva

Vo všeobecnosti je stanovenie pravidiel prevádzky cyklistov po lesných cestách pozitívne z viacerých hľadísk. Nič však nemôže nahradiť predvídavosť, zdravý úsudok a vzájomnú

toleranciu všetkých užívateľov lesných ciest, pracovníkov Lesov SR nevyimajú.

Občianske združenia a cyklokluby môžu pomôcť špecifikovať potenciale cyklokoriidory tak, aby trasy boli bezpečné a trvalo udržateľné. Napr. určiť ktoré cesty sú pre cyklistov „príťažlivé“ a na nich je potom možné prevádzkovať cyklotrasy tak, aby tu s pohybom cyklistov ráťali i lesné mechanizmy.

Tiež môžu byť nápomocné pre vhodné využitie filozofie cyklistov: pre horskú cyklistiku, do kopca cyklisti uprednostňujú pohodlnejšie technicky nenáročné koridory a z kopca rozmanitý náročnejší terén. Nahor po rýchlych zväznicach sa teda pohybujú pomaly! Tento fakt je možné využiť pri budovaní jednosmerných cyklotrás s pozitívnym bezpečnostným benefitom.

Taktiež môže MVO sektor pomôcť skúsenosťami aj zo zahraničia, kde už mnohé z problémov dlhodobu riešia a niektoré vyriešili.

Andrea ŠTULAJTEROVÁ, Občianska cykloiniciatíva OCI BB

Téma cyklotrás po lesných cestách je samostatná kapitola, o ktorej je treba diskutovať. No je evidentné, že je tu obrovská spoločenská požiadavka na kvalitné a bezpečné cyklotrasy. My, čo sa tejto problematike venujeme dlhodobo a zúčastňujeme sa rôznych školení a seminárov aj v zahraničí vieme, že sú rôzne možnosti na rozvoj cykloturistiky a je to len otázka priorit, či chceme hľadať možnosti aj u nás, alebo hľadať

dôvody prečo sa to nedá. Naša Občianska iniciatíva OCI BB sa skôr venuje rozvoju nemotorovej dopravy na území BB, ale samozrejme aj preto, aby okrem úžitkových trás (za prácou, do školy, za službami,...) sa Bystričania dostali bezpečne do extravilánu. Nevie si predstaviť lepší spôsob, ako dostať turistov do prírody, ak nie na bicykli.

Ladislav FINDL, oddelenie cestnej dopravy a dráh, Bratislavský samosprávny kraj

V Bratislavskom samosprávnom kraji máme niekoľko občianskych združení a cykloklubov, ktoré majú v správe cca 250 km cyklotrás, ktoré

sa dotýkajú lesov, či už v správe š.p. LESY SR, Mestských lesov v Bratislave, či rôznych miestnych urbáriátov. Keďže momentálne má cyklistika, najmä horská veľkú popularitu, tým vzniká i potreba riešiť rozvoj cykloturistiky i v lesoch, najmä v okolí veľkých miest, či atraktívnych oblastí. S tým je spojené citlivé regulovanie a usmerňovanie rozvoja horskej cyklistiky tak, aby nedochádzalo k zbytočným kolíziám s turistami, pracovníkmi lesov a ich technikou. V Bratislave a okolí myslím, že to nie je problematické, skôr vidím problém v tom, že nie vždy po ťažbe sa lesné cesty a chodníky upravujú do pôvodného stavu. Záujem o horskú cyklistiku stále rastie, určite ju bude Bratislavský samosprávny kraj podporovať s tým, že na svojom území komunikujeme so správcami týchto cyklotrás a snažíme sa spoločne i s pracovníkmi lesov nájsť vhodný kompromis na budovanie nových cyklotrás tak, aby to obidvostranne bezkonfliktné, v súlade so zákonmi a samozrejme i ochranou prírody, na čo kladieme vždy veľký dôraz.

Ing. Igor Vizslai

Vidieť za horizont

Peter GOGOLA

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Zsolt Simon v piatok 15. októbra na základe rozhodnutia výberovej komisie vymenoval s účinnosťou od 17. októbra 2010 do funkcie generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY SR Ing. Igora Vizslai. Novovymenovaný generálny riaditeľ nadväzuje na 90 dní, v ktorých ako poverený generálny riaditeľ nastavoval mechanizmy riadenia a riešil akútne problémy. Teraz nastal čas, riešiť situáciu systémovými krokmi. O tom, ale nie len o tom je nasledujúci rozhovor s generálnym riaditeľom o vízii rozvoja štátneho podniku.

Začnime odpočtom vášho 90-dňového pôsobenia na generálnom riaditeľstve. Ako hodnotíte vašu misiu „povereného“?

Ak by mi niekto pri nástupe na post povereného generálneho riaditeľa povedal, že toto všetko zvládneme za tri mesiace, tak by som si myslel, že fantazíruje. Naša bilancia – zámerne hovorím naša, lebo ju pokladám za tímové dielo, sám by som nedokázal nič – je vskutku zaujímavá. Obnovili sme etickú radu. Zintenzívnili sme komunikáciu s médiami, snažíme sa držať iniciatívu vo svojich

rukách. Podarilo sa nám doriešiť preceňovanie pozemkov, čím sa účtovne zrealizoval majetok štátneho podniku. Podotýkam, že tento problém sa nedarilo vyriešiť od roku 2002. Začali sme pilotné obstarávanie tovarov prostredníctvom elektronických aukčných siení a to prinieslo prvé reálne úspory. Rozpracovali sme harmonogram realizácie predaja dreva elektronickým aukčným systémom. Prvá etapa je termínovo aj realizačne pripravená, druhá je v procese tvorby koncepcie. Vyrokovali sme zmeny zmlúv, ktoré boli pre podnik nevýhodné, niektoré sú už aj podpísané. Nastavili sme pravidlá pre transparentnejší obchod s drevom na štvrtý kvartál tohto roku, naštartovali sme riešenie náhradných reštitučných nárokov. A máme takmer hotový súhrn participantov zo všetkých podnikových smerníc a metodicko-organizačných pokynov.

Vskutku úctyhodná bilancia. Podme sa pozrieť na vašu víziu ďalšieho rozvoja. Ste prvý generálny riaditeľ, ktorý sa na vrcholovú pozíciu v najväčšom lesohospodárskom podniku vypracoval z najnižšieho stupienka hierarchie – od radového lesníka cez vedúceho Lesnej správy v Ratkovej, vedúceho lesníckej výroby a riaditeľa lesného závodu v Revúcej. Oplynil tento fakt formovanie vašej vízie?

Bezpochyby. Dôverne poznám problémy lesníckej prevádzky, prešľapal som v nej nejedny horársky vibrámy. Ale rozumiem i koncepčným záležitostiam, mal som príležitosť podieľať sa napríklad na tvorbe organizačnej schémy lesných závodov a správ. Moje skúsenosti ma dovedli k poznaniu, že každá téma, ktorú v diskusii otvoríme, je námetom pre hľadanie lepších, efektívnejších riešení.

Čo máte konkrétne na mysli?

Rozdelil by som to na tri základné okruhy: problémy, ktoré dokážeme vyriešiť vo firme prioritne, teda možno do konca tohto roka, potom sú to tie, ktoré potrvajú dlhšie a nakoniec tie, ktoré sú nad rámec kompetencie štátnych lesov. Tu očakávam iniciatívu zakladateľa, teda Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. Mám na mysli lesnícku politiku na Slovensku v kontexte EÚ, koncepciu lesného hospodárstva, Zákon o lesoch 326/2005 v znení neskorších predpisov a vyhlášky nadväzujúce k nemu, hlavne chýbajúce novelizácie vykonávacích vyhlášok k zákonu o lesoch. Okrem toho sú tu problémy, ktorých riešenie si vyžiada spoluprácu s parlamentom, ostatnými štátnymi podnikmi v rezorte, neštátnymi vlastníkami lesov a ostatnými lesníckymi inštitúciami.

Konkrétne?

Konkrétne vyriešenie problematiky obhospodarovania neštátnych neodovzdaných lesov, scelovanie lesných pozemkov vo vlastníctve štátu, doriešenie

delimitácie drobných vodných tokov. Okrem toho budeme riešiť vzťahy s inštitúciami ochrany prírody. Dôležité bude riešenie problematiky daní z pozemkov, vo vzťahu k drevárom nevyváženosť spracovateľských kapacít dreva na Slovensku s ohľadom na spracovanie buka. Významnou témou bude problém úhrady nákladov na zabezpečovanie ostatných funkcií lesov pre spoločnosť. Budeme participovať na príprave programovacieho obdobia na roky 2014-2020 v EÚ.

No, dosť obsiahly zoznam. Pozrite sa teraz na témy, ktorých riešenie je v kompetencii podniku.

Tam to vnímam v dvoch časových horizontoch. Prioritné sú úlohy, ktoré by sme chceli stihnúť do konca tohto roku. Mám na mysli výberové konanie na pozíciu riaditeľa odštepných závodov, k čomu by som mal ešte neskôr poznámku. Ale aj výber dodávateľa softvéru elektronickej aukčnej siene na obstarávanie tovarov a služieb, ktorý sa dá využiť aj na predaj prebytočného majetku. Ukončíme prvú etapu projektu elektronických aukcií na predaj dreva, druhá príde na rad v roku 2011. Potrebujeme posilniť odbor kontroly, pretože je nevyhnutnou súčasťou riadenia. Dokončíme súhrn participantov zo všetkých podnikových smerníc a metodicko-organizačných pokynov. Pri plánovaní hospodárskeho výsledku na rok 2011 chceme zadať kritériá tak, aby odštepné závody neboli motivované robiť zbytočné rezervy. Potrebujeme vytvoriť zisk a ten vrátiť do lesov. A z pohľadu opatrení v prevádzke potrebujeme na niektorých odštepných závodoch prestať „pestovať“ kalamitu, ale ju aktívne spracovávať – ako sa hovorí „nechytať kalamitu za chvost, ale pod krk“.

Vráťme sa k tej avizovanej poznámke k výberovému konaniu na posty riaditeľov odštepných závodov. Je niečo, čo by ste chceli všetkým uchádzačom povedať?

Určite áno. Preto aj toto číslo Lesníka vychádza tak, aby sa to ku nim dostalo včas. Chcem podotknúť, že riaditelia, ktorí budú menovaní na jednotlivých odštepných závodoch, nemajú túto funkciu „vyárendovanú“ do penzie. Jednak z dôvodu politickej reality na Slovensku, ale čo je pre mňa smerodajné, že nebudem mať problém nikoho odvolať, ak sa potvrdí konanie smerujúce proti tomuto podniku. Verím však, že sa vyberú lojalní a zodpovední a k tomuto scenáru nedôjde. Ale druhý závažný fakt je ten, že určite príde k prehodnocovaniu reálnych nákladov podniku a po zavedení niektorých opatrení v obstarávaní tovarov a služieb, po zavedení elektronickej predaja dreva a iných systémových opatrení v chode firmy, dôjde k redukcii odštepných závodov. Jednu takú reorganizáciu sme už mali pripravenú „na spadnutie“, ale niektorým vtedajším riaditeľom, ktorí by

prišli o posty, to tak vadilo, že radšej to cez politiku zastavili. Ja však verím, že ekonomické ukazovatele presvedčia aj politikov, že tento krok skôr či neskôr bude musieť prísť, inak bude celý podnik súci na zánik. A na likvidácii štátnych lesov sa ja podieľať nechcem a avizujem to dopredu.

Aké úlohy vnímate na tom vzdialenejšom časovom horizonte?

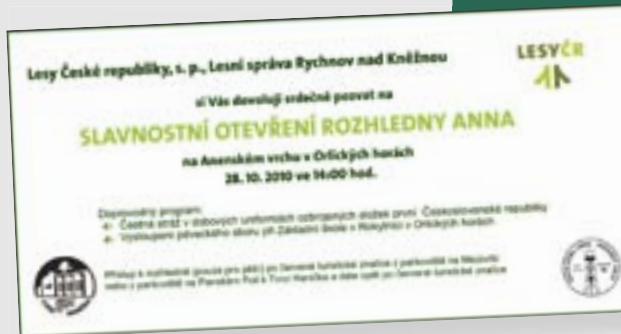
Okruh tém, ktorých riešenie je v kompetencii podniku v priebehu najbližších rokov je dosť rozsiahly a určite sa tu nedá uviesť všetko. Tak aspoň to najpodstatnejšie. Potrebujeme vyriešiť označovanie a evidenciu vyrobených sortimentov dreva na odvozných miestach a expedičných skladoch, čo súvisí aj s obchodom s drevom a ochranou majetku. Budeme riešiť doplnenie softvérového vybavenia o „Dokument manažment“. Musíme analyzovať súčasné riadiace procesy a nastaviť štruktúry tak, aby zmena nebola permanentná, ale účinná. Z ekonomického hľadiska pokladám za dôležité diverzifikovať zdroje, a to konkrétne zakladaním energetických porastov, podporou výroby biomasy, využitím majetku a prírodných hodnôt... Z rokovania etickej rady som dostal podnet, ktorý už vnímam dlhodobo – potrebujeme zmenu mzdovej smernice, ktorá by oslabil princíp výsluhovosti. Je to dôležité z pohľadu motivácie mladej generácie.

Za dôležité pokladám zintenzívniť komunikáciu so všetkými nárokovými skupinami. V kontexte s nastávajúcim Medzinárodným rokom lesov bude potrebné, aby sme cielene odkomunikovali všetky funkcie lesa pre spoločnosť. To však predpokladá systematickú prácu s verejnosťou. Jedným z dôležitých cieľov je pracovať na posilnení postavenia a dôveryhodnosti lesníckeho stavu v spoločnosti. Nebude to ľahké. Dobrý manažér však musí nielen riešiť operačné úlohy, ale hlavne premýšľať o budúcnosti a „vidieť za horizont“.

Ak dovolíte, na záver trochu osobná otázka: ako vnímate post generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY SR?

Tí, ktorí ma poznajú, vedia, že nevy-mýšľam, ak poviem, že kreslo generálneho riaditeľa nie je mojim cieľom. Post generálneho riaditeľa štátneho podniku LESY SR je len prostriedkom, ako by som mohol vyššie uvedené problémy riešiť. Chcem ich riešiť tak, aby som sa mohol po skončení svojej misie pozrieť do očí každému lesníkovi, aby som potom mohol pokojne pracovať v štátnych lesoch. Veď aj dnes som zas o jeden deň bližšie k svojmu odvolaniu. Našťastie neviem, kedy to bude a tak môžem s kolektívom pracovníkov tohto podniku na všetkých vyššie uvedených témach intenzívne každý deň pracovať.

Ďakujem vám za rozhovor. ■

Vo štvrtok 28. októbra Lesy ČR slávnostne otvorili na Anenskom vrchu v Orlických horách celkom novú, 17 metrov vysokú rozhľadňu. Oblasť je obľúbeným cieľom mnohých turistov, ktorým doteraz chýbal kvalitný výhľad na príľahlé i vzdialenejšie okolie. Nová rozhľadňa, ojedinelá v celých Orlických horách, tak túto „chybičku krásy“ turistom vynahradí. Rozhľadňa sa nachádza v blízkosti obce Říčky, v okrese Rychnov nad Kněžnou, v Královohradeckom kraji. Stavba je súčasťou projektu mesta Rokytnice v Orlických horách a Euroregionu Glacensis nazvaný Projekt lávok a rozhľadní na česko-polskom pohraničí v Orlických horách. „Rozhľadňa by měla přispět k rozvoji cestovního ruchu a do Orlických hor přilákat další milovníky turistiky a krásné přírody. Projekt počítá s výstavbou dalších tří rozhleden v této oblasti nejen na českém, ale také na polském území,“ povedal generálny riaditeľ Lesov ČR Svatopluk Sýkora.

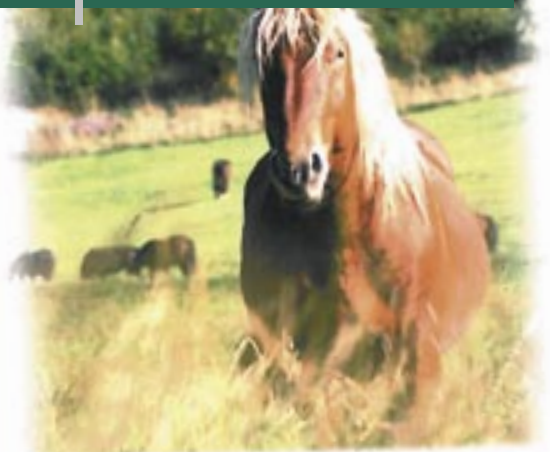
V súvislosti s organizačnými zmenami orgánov ústrednej štátnej správy dochádza k zmene názvu zriaďovateľa š.p. LESY SR. S účinnosťou od 1. novembra sa zme-

nil názov Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky na Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky.

V štvrtok 4. novembra sa uskutočnila porada riaditeľov odštepnych závodov. Generálny riaditeľ Ing. Igor Vizslai oznámil svoje rozhodnutie obsadiť posty riaditeľov jednotlivých závodov na základe výberových konaní. V súvislosti s tým odvolal a vzápätí poveril výkonom funkcie riaditeľov odštepnych závodov Šaštín, Palárikovo, Levice, Topoľčianky, Trenčín, Považská Bystrica, Čadca, Beňuš, Slovenská Ľupča, Žarnovica, Krupina, Revúca, Rožňava, Košice, Prešov, Bardejov, OZLT Banská Bystrica, Semenoles a Biomasa. Oznam o vyhlásení výberového konania bol zverejnený na webových stránkach www.lesy.sk a www.profesia.sk. Uchádzači majú poslať prihlášky do výberového konania do 19. novembra na odbor ľudských zdrojov na generálnom riaditeľstve š.p. LESY SR. Výberové konanie má byť ukončené do 17. decembra 2010.

Predstavitelia Zväzu spracovateľov dreva Slovenskej republiky na svojej tlačovej konferencii v Banskej Bystrici 4. novembra označili súčasnú situáciu u väčšiny drevospracujúcich podnikov za alarmujúcu a vzhľadom na veľký problém s nákupom drevnej hmoty na Slovensku bude údajne viacero z nich nútených na konci roka 2010 pozastaviť, resp. zavrieť svoje prevádzky na dobu približne do 15. januára 2011. Podľa tvrdenia ZSD je ohrozený celý dodávateľsko-spracovateľský reťazec, ktorý sa svojim obratom na HDP podieľa približne 0,8 % a celkovo zamestnáva takmer 60 000 ľudí. Väčšina dlhodobých domácich spracovateľov drevnej suroviny nemá so štátnym podnikom LESY SR uzavreté rámcové zmluvy pre rok 2011, čo ohrozuje kontinuitu výrobných prevádzok a pracovné miesta ľudí v regiónoch Horehronie, Kysuce, Orava, Liptov, Gemer, Spiš a Šariš. Predstavitelia ZSD označili pripravované zavedenie elektronických aukcií dreva za riskantný krok s ohľadom na riziko úniku drevnej suroviny do zahraničia. Vedenie š.p. LESY SR označilo tieto obavy za neopodstatnené.

V pondelok 8. novembra generálny riaditeľ Ing. Igor Vizslai rozhodol o zrušení poverenia pre úsekových riaditeľov a k nasledujúcemu dňu ich vymenoval do funkcií. Od 9. novembra je právoplatne vymenovaný do funkcie rozvojovo-technického riaditeľa Ing. Ján Švančara, ekonomicko – obchodným riaditeľom je Ing. Ľuboš Németh a organizačným riaditeľom je Mgr. Ján Kostrian. ■

SEMINÁR
„60. VÝROČIE ZALOŽENIA CHOVU KONÍ
NA MURÁNI“

SPOJENÝ S JESENNOU BONITÁCIOU
NORIKA MURÁNSKEHO TYPU

František Kanoš

Šesťdesiat rokov žrebčína

Peter GOGOLA

Chov koní na Muráni v tomto roku oslávil 60. výročie založenia. Je to najväčší žrebčín v strednej Európe, zameraný na chov chladnokrvných koní, norika muránskeho typu. V roku 1995 bol uznaný za šľachtiteľský chov a v roku 1997 za chránený chov. Kone z tohto chovu získavajú pravidelné ocenenia na rôznych výstavách, naposledy Zlatý kosák na výstave Agrokomplex 2010 v Nitre.

Vo štvrtok 28. októbra si toto jubileum pripomenuli na medzinárodnom seminári v Dobšinej lesníci i chovatelia koní. V sále kultúrneho domu privítal účastníkov konferencie primátor mesta Karol Horník. V publiku okrem slovenských chovateľov koní, pracovníkov Strediska chovu koní v Dobšinej a Veľkej Lúke a ďalší pracovníkov OZ Revúca sedeli i hostia z Poľska a z Českej republiky.

V odbornom programe konferencie vystúpili s prezentáciami slovenskí špecialisti František Grác, výkonný riaditeľ ZCHKS, Jozef Bystriansky, riaditeľ OZ Revúca, Vladimír Šmelko, vedúci strediska chovu koní v Dobšinej a František Novotný z Univerzity veterinárneho le-

kárstva v Košiciach). K odbornej úrovni programu prispeli svojimi prezentáciami aj zahraniční účastníci, Miroslav Maršálek z Jihočeskej univerzity v Českých Budejoviach a Jozef Worek z Lasow Państwowych, Nadlesnictwo Ujsoły.

V ďalšej časti programu boli ocenení pracovníci, ktorí významným spôsobom prispeli k rozvoju chovu koní na Muráni. Špeciálne ocenenie vedúcemu strediska chovu koní Vladimírovi Šmelkovi odovzdal Jaromír Dražan, predseda Asociácie svazu chovateľu koní z Českej republiky. Sympatickým gestom bolo odovzdanie diplomov a ocenení, ktoré získal žrebčín v Dobšinej v čase, kedy spadal pod pôsobnosť dnes už neexistujúceho podniku Východoslovenské lesy. Tieto dary – okrem iného aj Zlatý kosák z Agrokomplexu 1995 - odovzdal, podľa jeho slov „tam, kam patria“, do rúk riaditeľa OZ Revúca Jozefa Bystrianskeho bývalý riaditeľ Východoslovenských lesov František Frolíš.

V popoludňajších hodinách pokračoval program konferencie priamo v žrebčine jesennou bonitáciou noríkov. ■

Aj takto sa začínalo v žrebčine na Veľkej Lúke

Jiří JUNEK

Na seminári pri príležitosti 60. výročia chovu koní na Muráni zazneli v úvode mená dvoch chlapov, ktorí patria medzi najvýznamnejších pracovníkov Strediska chovu koní Lesov SR – František Kanoš a Imrich Paloczányi. Prvý z nich na seminár z dôvodu vážnej choroby nemohol prísť. Veľmi sa tešil, aj ja by som sa s ním rád stretol. Veď pred štyrmi rokmi, vo veku 72 rokov, ešte plný sily predvádzal účastníkom zájazd lesníkov z Liberecka dobšinských žrebčov. Tak som si spomenul na naše prvé stretnutie, ešte v žrebčine pri osade Dobšinská ľadová jaskyňa, kde pôsobil. Z mnohých, prevažne veselých príbehov zo začiatkov chovu koní na Veľkej Lúke, ktoré mi rozprával, som si spomenul na tieto:

Z východného Slovenska z oblasti Sniny František Kanoš ako sedemnásťročný privážal po železnici do Červenej Skaly huculské kone. So stanice kone chodili na Veľkú Lúku po svojich naviazaní na seba. Posledná kobyľka sa utrhla a vrátila sa do Červenej Skaly. Na stanici sa jej reťaz zasekla do výhybky. Železničiarci museli pred stanicou zastaviť nákladný vlak, prichádzajúci od Telgártu. Keď kobyľku vyslobodili z výhybky, utiekla po trati smerom na Telgárt. Chytili ju až po kilometri v doline Stračaník, kde pri lesníckej chatke Hanka skočila z mosta z trate.

Na osvieženie krvi poslali z pražskej zoologickej záhrady na Veľkú Lúku žrebca koňa Przewalského Rokoša. Na stanicu v Červenej Skale prišiel z Prahy v zakrytom vagóne. O svojej prítomnosti v ňom dával o sebe poriadne vedieť. Vzpínal sa a kopytami bil do drevených stien vagóna. Dopravca Ferkovi len stihol povedať: „Hodný koníček“ a šťastný, že to prežil, bežal na rýchlik domov. Keď sa Františkovi podarilo koňa spacifickovať a nasedlať, ďaleko nedošli. „Hodný“ koníček si pri kostole ľahol na zem a že ďalej nepôjde. Fferko poprosil kamaráta, aby mu priniesol vodu. Keď ju koňovi naleje do ucha, vstane. Kamarát si myslel, že je Fferko smädný, tak mu priniesol pivo...

Aj takto, s humorom, spomínajú pamätníci na začiatky chovu koní na Muráni. K šesťdesiatke žrebčiny ostáva zaželať všetko najlepšie a Františkovi Kanošovi skoré uzdravenie. ■

Bonitáciu koní moderoval zverolekár MVDr. Morvay

Prešovskí seniori v dobrej nálade

Je dobrým a krásnym zvykom, poďakovať sa za všetko dobré, za dobre vykonanú prácu. Preto OZ Prešov od roku 2008 pravidelne organizuje stretnutie bývalých zamestnancov - dôchodcov. Je to prejav vďaky za všetko pozitívne, čo počas svojho života vykonali pre dobro iných ľudí a pre les.

Už po tretíkrát v duchu tradície a pri príležitosti mesiaca úcty k starším vedenie OZ Prešov zorganizovalo milú slávnosť - stretnutie bývalých zamestnancov dôchodcov, ktorá sa konala dňa 15. októbra v zasadačke odštepneho závodu. Po zvítaní sa prítomným prihovoril riaditeľ OZ Miroslav Leľák. V slávnostnom príhovore poďakoval dôchodcom za plodné prežité roky naplnené prácou, ktoré vystriedala pokojná staroba, ale hovoril aj o zmenách, ktorými prešiel od-

štepny závod od predchádzajúceho roku, ako aj celý štátny podnik LESY SR a zodpovedal na vznesené otázky. Nasledoval slávnostný obed – lesnícky guláš. Počas obeda prebiehala projekcia filmov s tematikou náučných chodníkov, Lesníckych dní, ale aj ukážky drevín, vydaných brožúr, propagačného materiálu a využitia lesnej

pedagogiky pri práci s verejnosťou. Po občerstvení nasledovalo temperamentné vystúpenie folklórneho súboru Haršačan z obce Záborské so známymi pesničkami a ľudovým rozprávačom Jozefom Kakaščikom. Folklórny súbor zavŕšil svoje vystúpenie záverečnou lesníckou hymnou „Ako tá švárna dievčina“, ku ktorej sa pridali všetci prítomní. Zvyšok popoludnia bol venovaný voľnej diskusii a spomienkam na spoločne prežité roky.

Na tvárach a v očiach všetkých prítomných bolo vidieť radosť z tohto stretnutia a nás organizátorov potešili slová: „ďakujeme a tešíme sa na ďalšie stretnutie“.

Helena Šoltýsová,
personalista OZ Prešov

Beskydská zelená cesta

Peter GOGOLA

Projekt Revitalizácia Beskydských lesov s cieľom zlepšenia ich spoločenských, ekologických a protipovodňových funkcií na území slovensko - poľského pohorja, skrátene REW-BE-LAS, priniesol ďalší želaný efekt: v piatok 22. októbra bol do užívania odovzdaný lesnícky náučný chodník dlhý až 32,6 km s názvom Beskydská zelená cesta.

Náučný chodník sa začína v obci Stará Bystrica v osade Slezákovia, prechádza po 2,4 km na cestu III. triedy, kde pokračuje až do skanzenu Vychylovka. Prechodom skanzenu pokračuje na sever až na slovensko - poľskú hranicu a odtiaľ po hraničnej čiare k rezervácii Šrubita, okolo ktorej pokračuje chodníkom a končí v Lesnej škole v Rycerke Gornej. Účelom Beskydskej zelenej cesty je okrem prechádzky panenským prostredím kysuckých lesov oboznámenie aj s flórou a faunou a s prácou lesníkov na oboch stranách hranice v procese prínavrátene

života do lesov zničených podkôrníkovou kalamitou.

„Lesnícky náučný chodník Beskydská zelená cesta je už druhý medzinárodný projekt takéhoto charakteru. Minulý mesiac sme otvorili medzinárodný chodník Udava – Solínka na slovensko - poľskej hranici v Poloninách. Táto spolupráca s našimi poľskými kolegami dokazuje, že v Schengenskom priestore nadobúdajú hranice štátov iný význam: nerozdeľujú, ale inšpirujú k spájaniu. A to je dobre.“, povedal Igor Vizslai, generálny riaditeľ štátneho podniku LESY SR.

Vedúci koordinátori projektu
- Mgr. Ing. Maria Labno a Ing. Jozef Zatlukal

Pred viac ako osemdesiatimi rokmi vznikla samotná idea založenia medzinárodnej poľovníckej organizácie. Na mieste, kde sa táto myšlienka zrodila – v Palárikovskom kaštieli – bola v sobotu 16. októbra završená realizácia myšlienky bývalého prezidenta SPZ Mariana Lipku, vychádzajúca z historického podnetu a aktivity Slovenskej delegácie CIC podporenej grófom Károlyim. Na Valnom zhromaždení CIC v Portoroží v roku 2001 boli delegáti oboznámení s návrhom na zriadenie múzea CIC. Gróf József Károlyi prezentoval projekt múzea a expozície v roku 2002 na Valnom zhromaždení CIC v Istanbuli. Významnú úlohu zohral bývalý generálny sekretár komisie CIC pre poľovníctvo v umení, históriu a poľovnícke múzeá a súčasný garant, riaditeľ Múzea vo Sv. Antone Marián Číž, dobrý človek. Na základe dobrej spolupráce slovenskej poľovníckej samosprávy s Lesmi SR a Mi-

nisterstvom pôdohospodárstva a vďaka súzvuku medzi zamestnancami kaštiela v Palárikove a kancelárie SPZ v Bratislave, bola expozícia obohatená do dnešnej podoby. Jej mimoriadne atraktívnou súčasťou je novootvorená časť „Jeleňovité sveta“. Expozícia bola otvorená v roku, ktorý Organizácia spojených národov vyhlásila za rok biodiverzity a práve v inštalovanej zbierke sa nachádza 10 druhov jeleňovitých, ktoré sú na pokraji vyhynutia a jeden druh, ktorý už žiaľ vyhynul. Je potrebné upozorňovať širokú verejnosť na to, že práve poľovníci sú tí, ktorí prírodu a aj jeleňovité chránia a poľujú len na tie druhy, ktorých početnosť je potrebné kontrolovať.

Je poctou a vyznamenaním pre slovenských poľovníkov, že táto expozícia Wernarda Trenseho, dnes už 89-ročného čestného generálneho sekretára CIC, je vystavená práve na Slovensku. Wernard

Otvorenie expozície „Jeleňovité sveta“

Trense ju zbieral po celý život a expozícia bola pôvodne inštalovaná v Poľovníckom múzeu v Garanitzli. Priestory múzea CIC v Palárikovskom kaštieli bude zdobiť päť rokov. Veríme, že sa nám podarí zabezpečiť aj na dlhšie obdobie túto nádhernú zbierku 61 kusov a 50 druhov jeleňovitých sveta. ■

Záujemcovia si môžu zbierku a múzeum CIC prehliadnúť zatiaľ po dohodnutí termínu telefonicky na čísle 035/6921811 alebo 035/649 3232 (LESY SR, OZ Palárikovo) alebo cez e-mail lesypal@lesy.sk, prípadne alebo priamo v kancelárii ústredia SPZ, 02/57203311, e-mail sekretariat@polovnictvo.sk. V dohľadnej dobe bude zverejnená informácia o návštevných dňoch pre verejnosť, v ktorých bude možné kaštieľ navštíviť.

Imrich Šuba, výkonný riaditeľ SPZ

Sobranský deň Sv. Huberta

Poľovníci, lesníci a milovníci prírody sa po štvrtýkrát v Sobranciach stretli na Svätohubertovskej omši, ktorá už tradične začínala za hlaholu lesných rohov.

Sobranský deň Sv. Huberta pokračoval ocenením zaslužilých poľovníkov, ukázkami poľovníckych signálov a vábenia poľovnej zveri. Veľkým spetrením poľovníckeho programu bola ľudová hudba Ondreja Kandráča.

O tom, že v š.p. LESY SR pracuje množstvo šikovných a zručných zamestnancov niet pochýb a nasvedčujú tomu aj naše úspechy vo vyhlásených súťažiach. Svoju šikovnosť a kuchársku zdatnosť ukázali naši kolegovia z LS Porúbka, ktorí obsadili tretie miesto v súťaži o najlepší jagerek. V súťaži o najkrajšieho psa vyhral druhé miesto kolega Miroslav Macík s fenkou slovenského hrubosrstého stavača. Ďalší úspech sa podaril nášmu kolegovi lesníkovi Jaroslavovi Šimonovi, ktorý bol druhý najlepší v hode flintou do žita. Nechýbali sme ani v súťaži vábenia zveri, kde druhé miesto obsadil náš bývalý kolega, teraz už dôchodca Ladislav Filko. Najcennejšou trofejou bolo získanie prvej ceny za najkrajší poľovnícky klobúk. Iba v súťaži pílenia dreva nebudovali u divákov zamestnanci Odštepného závodu Sobrance, ale rómski spoluobčania, ktorí

za svoj hrdinský výkon nakoniec získali tretie miesto.

Počas sprievodných podujatí bolo najviac záujemcov pred stánkami lesnej pedagogiky, kde si všetky deti mohli overiť nielen svoje vedomosti o lese, ale aj praktické zručnosti. Tak ako zvyčajne, deti sa najviac tešili zo zbíjania vtáčích búdek.

Organizátorom podujatia boli OKO SPZ Sobrance, mesto Sobrance a v neposlednom rade obetaví zamestnanci OZ Sobrance. Každý z nich prispel svojim dielom k tomu, aby aj vďaka dňu Sv. Huberta verejnosť v Sobranciach nechápala poľovníkov a lesníkov iba ako „zabijakov a predajcov dreva“, ale najmä ako milovníkov a ochrancov prírody. ■

Lucia Hanková, OZ Sobrance

Ocenený jagerek Mariána Marcina a Martina Fica

Prebieha súťaž o najkrajší klobúk

Šampiónka Farka-Sarka

Populárne vtáčie búdek

Vítazný klobúk

Európsky kongres lesných pedagógov v Lahti

5. európsky kongres lesnej pedagogiky sa tento rok konal vo fínskom Lahti. Mesto Lahti leží 100 km severne od fínskeho hlavného mesta Helsinky. Lahti je 7. najväčšie mesto Fínska, žije v ňom viac ako 100 tis. obyvateľov. Mesto je známe najmä ako medzinárodné stredisko zimných športov, konajú sa tu preteky svetového pohára v skokoch a behu na lyžiach a severskej kombinácii. Domáci však mestu právom pridávajú aj prívlastky mesto umenia, dizajnu a hudby.

Rokovania 5. kongresu lesnej pedagogiky sa konali v priestoroch architektonického skvostu mesta, v kultúrnom a kongresovom stredisku Sibelius Hall. Budova Sibelius Hall spája klasickú minulosť s modernou prítomnosťou. K zrekonštruovanej historickej hale bývalej pily bola pristavaná moderná budova, ktorej centrum tvorí koncertná sieň s je-

dinečnými akustickými vlastnosťami. Po jej obvode sa nachádzajú kongresové priestory.

5. európsky kongres lesnej pedagogiky sa konal v dňoch 21. – 22. októbra 2010. Zúčastnilo sa ho viac ako 80 lesných pedagógov z 18 štátov celej Európy. Na kongrese sa zúčastnili aj traja zástupcovia z nášho podniku. Program oficiálne zahájili zástupcovia fínskeho Ministerstva poľnohospodárstva a lesníctva, Fínskej lesníckej nadácie a mesta Lahti. Rokovanie kongresu bolo rozdelené do štyroch hlavných blokov.

Meranie kvality – metódy a výsledky hodnotenia

Prednášky v tomto bloku sa zaoberali problematikou prezentácie poznatkov o lese a spôsoboch a metódach zisťovania

a vyhodnocovania týchto poznatkov medzi obyvateľmi Európskej únie. Zástupca Európskej komisie prezentoval výsledky štúdie, ktorú táto inštitúcia realizovala v roku 2009. Štúdia bola zameraná na problematiku vnímania lesov a lesníctva verejnosťou. Výsledky štúdie môžu do budúcnosti predstavovať porovnávaciu bázu pre hodnotenie úspešnosti projektov lesnej pedagogiky v rámci Európy. Ďalšia prednáška bola zameraná na spôsoby vyhodnocovania programov lesnej pedagogiky, boli načrtnuté oblasti, v ktorých je potrebné urobiť ďalší prieskum. O výsledkoch prieskumu, ktorý sa zaoberal vzťahom tínedžerov k lesu a lesníctvu vo Finsku a o kampani projektu práce s verejnosťou pre roky 2011-2013 „Teraz hovorí les“ informovala zástupkyňa Fínskej lesníckej asociácie. Posledné dve prednášky

Deti a les

Odštepny závod Semenoles Liptovský Hrádok, ŠS Trstice a základná organizácia Odborového zväzu pri OZ Palárikovo spolu organizovali 1. októbra pre žiakov ZŠ Trstice stretnutie v areáli škôlkárskeho strediska na tému „Deti a les“.

V peknom počasí pre deti druhého a tretieho ročníka boli pripravené rôzne zaujímavé preteky, preskúšanie z vedomostí týkajúcich sa lesa a praktické znalosti z určovania drevín podľa ich charakteristických znakov a ich využitím v bežnom živote. Každá dobrá odpoveď bola odmenená malým darčekom. Po absolvovaní všetkých disciplín každému dobre padlo chutné občerstvenie. Deti i pedagogický zbor kladne ohodnotili priebeh akcie a plánujú ho uskutočniť aj v budúcom roku. ■

Kristián Kováč
vedúci ŠS Trstice, OZ Semenoles

tohto bloku boli venované problematike výučby vo voľnej prírode na základných a materských školách.

2011 Medzinárodný rok lesov

OSN vyhlásila rok 2011 za medzinárodný rok lesov. Cieľom projektu je zlepšiť informovanie verejnosti o nenahraditeľnom význame lesa pre zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia a rozvoja a nutnosti chrániť všetky typy lesov na našej planéte. Ústredným mottom medzinárodného roka lesov je slogan „Lesy pre ľudí“. Prednášajúci sa v tomto bloku vo svojich príspevkoch zaoberali témou, ako je možné zapojiť programy lesnej pedagogiky do tohto projektu. Následne prebehla k téme široká diskusia a burza nápadov.

Workshop

Poslednou časťou prvého dňa kongresu boli workshopy na tieto témy:

- Využívanie drámy v lesnej pedagogike
- Lesná pedagogika je viac ako len dvojhodinový výlet do lesa – možnosti a nápady pre dlhodobé projekty
- Metódy a nové myšlienky ako prezentovať trvalo udržateľné hospodárenie v lese v rámci programov lesnej pedagogiky
- Ako merať, vyhodnocovať úroveň vzťahu mladých ľudí k lesu a ich vedomosti o lese
- Projektové vyučovanie o lese – skúšanie nových prístupov ako učiť v lese, múzeu alebo na exkurzii v podniku

Nástroje a nové príklady pre rozvoj kvality lesnej pedagogiky

V tomto bloku boli prezentované príspevky o možnostiach využívania moderných komunikačných prostriedkov ako sú internet, virtuálne počítačové modely a sociálne siete v programoch lesnej pedagogiky. Prednášky lesných pedagógov z Nórska a Nemecka sa zaoberali klimatickými zmenami, ich vplyvom na lesy a významom lesa pre ich zmiernenie a možnosťami zahrnúť túto zložitú problematiku do projektov lesnej pedagogiky.

Posledným bodom programu 5. kongresu lesnej pedagogiky bola odborná exkurzia do lesných porastov v blízkosti Lahti. Účastníci exkurzie sa oboznámili s hospodárskymi postupmi, ktoré sa využívajú pri obhospodávaní severských lesov. Možno ich charakterizovať slovami praktické, jednoduché a účinné.

Rokovanie 5. kongresu lesných pedagógov prebiehalo na veľmi vysokej odbornej úrovni, no z atmosféry podujatia sa dalo vycítiť, že sa tu zišli ľudia, ktorí lesnú pedagogiku vnímajú nie len ako svoju prácu, ale tak trochu aj ako svoje hoby či dokonca poslanie. A to je myslím dobre. ■

Milan Laš, OZ Čadca

Ján Mičovský

Po stopách Josefa Opletala

Peter GOGOLA

Český spolok vo Zvolene, Mesto Zvolen a krajská knižnica Ľudovíta Štúra v rámci Dní českej a slovenskej vzájomnosti v dňoch 11. - 15. októbra 2010 pripravili bohatý program. Jeho súčasťou bol 14. októbra aj seminár s názvom „Lesník Opletal - od Bukoviny po súčasnosť“. Životnú púť prvého riaditeľa štátnych lesov v Banskej Bystrici záujemcom predstavil Ján Mičovský. V pútavom rozprávaní, doplnenom fotografiami, vyrozprával svoje zážitky z ciest po pôsobiskách Josefa Opletala na Bukovine (vtedajšia súčasť Rakúsko-Uhorskej ríše, dnes územie Ukrajiny a Rumunska). Vyzdvihol múdrosť a veľkorysosť, s ktorou po príchode do Banskej Bystrice Opletal nadviazal na všetko pozitívne, čo uhorská správa lesov zanechala po sebe. Obzvlášť aktuálne vyzneli informácie o Opletalovom boji s exploatačnými snahami zahraničných spoločností, ktoré v dvadsiatych rokoch minulého storočia znamenali vážnu hrozbu pre lesy na Slovensku a za-

karpatskej Ukrajine (v tom čase súčasť Československej republiky). Odvahou a neústupčivosťou si Josef Opletal vyslúžil nútený odchod z pozície riaditeľa lesníckej sekcie vtedajšieho Ministerstva Zemědělství v Prahe, ale jeho postoj zabránil prenájmu lesov drevospracujúcim spoločnostiam na tridsať rokov, čím lesy ochránil pred vyťažením a devastáciou. Prof. Opletal strávil zvyšok svojho života za katedrou Lesníckej fakulty v Brne, kde odovzdával študentom svoje bohaté lesnícke vedomosti a morálnu silu.

Predsedička Českého spolku vo Zvolene Blanka Maňková poďakovala na záver Jánovi Mičovskému v mene účastníkov za silný zážitok: „Myslím, že Josef Opletal svojim životom ukázal cestu všetkým čestným a statočným ľuďom, ktorým osud lesov na Slovensku leží na srdci. Asi nie je náhoda, že túto osobnosť, spájajúcu históriu českého a slovenského národa, prezentuje práve Ján Mičovský“. ■

Integrovaná logistika pri produkcii a využití biomasy

Katedra lesnej ťažby a mechanizácie, Lesnícka fakulta Technickej univerzity vo Zvolene zorganizovala v dňoch 17. – 18. 9. 2010 vo Veľkom Mederi medzinárodnú vedeckú konferenciu zameranú na problematiku „Integrovaná logistika pri produkcii a využití biomasy“. Ako spoluorganizátor tejto akcie vystupovala Sekcia lesného hospodárstva a spracovania dreva Ministerstva pôdohospodárstva SR, š.p. Lesy SR, GR B. Bystrica, LZ Palárikovo a Národné lesnícke centrum Zvolen.

Dôvodov pre organizovanie tohto náročného podujatia bolo viac. Jedným bola skutočnosť, že sa na K LTM LF ukončilo riešenie projektu zameraného práve na túto problematiku.

Rovnako významným momentom však bola aj skutočnosť, že EÚ vytvára tlaky a stanovuje zmeny pre všetky členské štáty v oblasti efektívneho využívania obnoviteľných zdrojov. Z hľadiska svojej perspektívy je biomasa považovaná za

klúčový obnoviteľný zdroj energie. Slovenský akčný plán pre OZE potvrdzuje realizovateľnosť cieľa do roku 2020 vyrábať 14 % energií z obnoviteľných zdrojov. Hlavnú úlohu tu budú tvoriť výroba tepla z biomasy a podpora kombinovanej výroby tepla.

Pozvanie na konferenciu prijali aj niektorí významní predstavitelia slovenského lesníctva, ale aj výrobcovia lesnej techniky. Konferencie sa zúčastnili aj hostia z Maďarska, Poľska a Čiech. Významná účasť bola aj zo strany viacerých lesných závodov Slovenska.

Prvý deň konferencie bol venovaný referátom. Otvorila ho prof. Ing. Valéria Messingerová, CSc. Zo svojimi príspevkami vystúpilo spolu 22 účastníkov, pričom tieto boli zamerané technicky, technologicky, ale aj biologicky. Všetky referáty sú uvedené v zborníku z konferencie.

1. Vyvinúť na úrovni vlády a príslušných ministerstiev, ako aj na každom stup-

ni riadenia v lesníckej prevádzke, výskume a školstve, aby spoločný cieľ EÚ, nahradiť do roku 2020 14 % fosílnych zdrojov palív palivami obnoviteľnými, sa splnil.

2. Na úrovni vlády SR zabezpečiť prostredníctvom MPSR financovanie podpory na 1 tomu vyprodukovanej biomasy 10 € pre všetkých vlastníkov lesa.

3. Pod záštitou MPSR vytvoriť medzinárodný koordináčny tím, za účasti Ministerstva hospodárstva SR a Ministerstva životného prostredia SR, za účelom efektívneho využitia biomasy pre teplárne a elektrárne v dlhodobom horizonte.

4. Na MPSR, sekcii lesníckej, vypracovať nevyhnutnú legislatívnu úpravu v oblasti zakladania a obhospodarovania energetických porastov.

5. Stanoviť disponibilné obnoviteľné zdroje v rámci jednotlivých regiónov a to za účelom koncepčného rozhodovania ministerstiev.

6. Organizátor podujatia zašle tieto závery formou listu Vláde SR a príslušným ministerstvám. O plnení záverov bude verejnou informovať formou tlaču.

Druhý deň podujatia bol venovaný exkurzii, ktorá sa konala na Výskumnej

Alojz Štróbl, tvorca sôch zvierat a poľovník

Milan LONGAUER

stanici NLC v Gabčíkove a na LZ Palárikovo, LS Gabčíkovo. Ukážky strojov a technológií zabezpečil Závod lesnej techniky B. Bystrica a OZ Biomasa Levice.

Pred zahájením pracovnej časti dňa, účastníci konferencie položili kyticu kvetov k pamätnej doske Ing. Vojtuša, CSc., ktorý bol zakladateľom výskumnej stanice.

Ďalší program odborným výkladom sprevádzal Ing. Varga, CSc., vedúci stanice. Zameraný bol predovšetkým na šľachtenie a pestovanie sadbového materiálu rýchlorastúcich drevín.

V porastoch LS Gabčíkovo účastníci mali možnosť vidieť ukážky práce harvesterového uzla pri výchovnom zásahu v topoľovom praste, výrobu energetických štiepok pomocou sekačky GRIZLY, LKT 82C vybavený hlavicou NARVA, ako aj niekoľko porastov, v ktorých sa tieto moderné a progresívne technológie uplatnili už skôr.

Spoločným posedením pri dobrom poľovníckom guláši, o ktorý sa postaral OZ Levice a OZ Palárikovo sa toto dvojdnové podujatie skončilo. ■

**Ing. Stanovský, CSc.,
Prof. Messingerová, CSc.,
LF TU Zvolen**

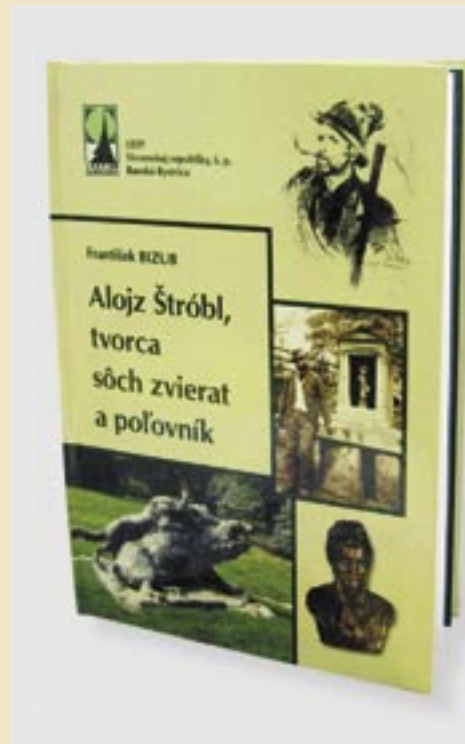
Dňa 22.10.2010 sa v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene konala prezentácia knihy Františka Bizuba – Alojz Štróbl, tvorca sôch zvierat a poľovník.

Na začiatku boli Topoľčianky. Práve tam vzdal náš podnik Alojzovi Štróblovi poctu. Areál parku, poľovnícky zámoček a Štróbllove plastiky, boli vďaka aktivite Jána Mičovského, vyhlásené za prvé VLM v rámci LSR, š.p. Banská Bystrica. Vyhláseniu predchádzala príprava a ošetrovanie autorových diel. Problém bol hlavne so sochou medveďa s muflónom, ktorá bola od roku 1991 značne poškodená. Bolo potrebné zabezpečiť materiály o umelcovi a fotografiu pôvodnej sochy. A práve tu pri získavaní údajov o neobyčajnom sochárovi začína spolupráca s autorom knihy Františkom Bizubom, rodákovi z Kráľovej Lehoty.

Vďaka trpezlivej bádateľskej práci, obdivuhodným vedomostiam z oblasti histórie, literárnej zručnosti a mimoriadnej ochote Františka Bizuba bolo získaných veľa cenných informácií o vlastnej lesníckej minulosti. A neboli to informácie samoúčelné - už v roku 2008 bola vydaná kniha F.Bizuba **Lesnícky cintorín na Čiernom Váhu**.

V roku 2009 vychádza ďalšia kniha. **Alojz Štróbl, tvorca sôch zvierat a poľovník**.

Františkovi Bizubovi sa podarilo v tejto knihe podrobne spracovať život a dielo významného umelca z Liptova, ktorého tento kraj nielen zrodil, ale predovšetkým vybavil celoživotnou inšpiráciou odrážajúcou sa v mnohých jeho dielach. Autor nám ponúka podrobnú biografii umelca a osudy jednej z významných postáv umeleckého diania na Slovensku. Hodnota prehľadného textu, s excelentnou grafikou založenou na historických a súčasných fotografiách je znásobená pútavým pisateľským štýlom, ktorý môže Františkovi Bizubovi

závidieť nejuden profesionálny historik. Bizub totiž takýmto profesionálom nie je. Má technické vzdelanie a v súčasnej dobe je už na dôchodku, ale pracuje ako kronikár obce Kráľova Lehota, pre ktorého je história Slovenska, osobitne Liptova veľkou láskou. Z jeho kníh tú lásku naozaj cítiť.

Cieľom stretnutia bolo dôstojnou formou pripomenúť vydanie knihy Františka Bizuba a poďakovať autorovi za dlhodobú spoluprácu. Priblížiť odbornej a laickej verejnosti publikačnú činnosť autora, ktorá sa v značnej miere dotýka hlavne lesníckej histórie. ■

Rozprávač z Harmanca

Milan LONGAUER

V našej rubrike „Lesy a ľudia“ vám chceme predstaviť našich kolegov, ale aj tých, ktorí už majú svoj pracovný zenit za sebou, no stále objavujú to krásne, čo práca lesníka a vzťah k prírode obnáša. Jednoducho povedané, sú to ľudia s vycibreným zmyslom pre estetické a zmysluplné vyjadrenie hodnôt. Aj keď to nie sú profesionálni spisovatelia, ich poviedky majú v sebe svoj pôvab, pretože sa nedajú jednoducho vymyslieť, ale ich prináša sám život. Sú však zaujímavejší aj preto, že sa vedia so svojimi pocitmi podeliť s ostatnými. Áno, hovoríme o kolegoch, ktorí „vládnú perom“ a obohacujú náš duchovný obzor o zaujímavé príbehy a zážitky z ich života, silným putom zviazaného s lesníctvom a vrúcny vzťahom k prírode. Práve príroda je jedna krásna veľká kniha. Je nevyčerpatelnou zásobárňou nášho poznania a vedomostí, ale je otvorená len pre toho, kto vie z nej čítať. A tak prostredníctvom našich autorov potichu otvoríme prvé strany a pustíme sa do čítania.

V tomto čísle Lesníka predstavujeme človeka, ktorému učarovala Harmanecká dolina a Veľká Fatra. Vyspovedali sme Ing. Michala Štefancika.

Michal, kde si začal získavať vzťah k prírode?

Detstvo som prežil v obci Hradište ležiacej v severovýchodnej časti okresu Poltár. Nachádzajúcej sa v údolí juhozápadnej časti Slovenského Rudohoria, na úpätí Stolických vrchov, v hlbokéj doline potoka Držkovo. V tejto rázovitej horskej krajine sa polia dotýkajú lesov.

Mojím veľkým vzorom a učiteľom bol ujo, mamin brat, tiež lesník. Pamätám sa, ako mi asi sedemročnému zavesil brokovnicu na plece. Bola to pre mňa veľká pocita. A bolo rozhodnuté – budem lesníkom. Po skončení základnej školy sa osud sa so mnou ešte trochu pohral. Nedostal so sa na lesnícku školu. Štyri roky so strávil na Strojníckej priemyselke vo Zvolene. Tomuto mestu som už počas mojich študentských čias zostal verný. Tajne som cho-

dil prezerat Lesnícku fakultu a v predstihu sa už pripravoval z prírodovedných predmetov. V roku 1970 som ukončil štúdium na VŠLD Zvolen.

Kam viedli tvoje prvé kroky po ukončení štúdia?

Nástupnú prax som absolvoval u LZ Banská Bystrica, konkrétne polesie Stará Píla na Starých Horách. Po absolvovaní vojenčiny v roku 1971 prišla ponuka na funkciu technika na polesí Motyčky. Chcel som však začať od piky a požiadal som o miesto lesníka na polesí Starý Háj v Badiáne pri Banskej Bystrici. Konečne sa mi naplnil môj sen. V roku 1972 som nastúpil na ako vedúci polesia v Dolnom Harmanci. Po pridelení služobného bytu zostala moja profesionálna kariéra spojená s Harmancom a okolitými lesmi Veľkej Fatry. V ďalšom období som vykonával funkcie na rôznych stupňoch riadenia v rámci OLZ Banská Bystrica a po jeho zrušení na OZ Slovenská Lupča - hlavný inžinier, vedúci prevádzky, vedúci LS Harmanec, Tajov a Staré Hory. Posledným obdobím profesionálneho pôsobenia v lesníctve bola funkcia vedúci odboru kontroly a revízií na generálnom riaditeľstve Banská Bystrica.

Čo tvoje koničky a záľuby?

Myslíš na moju záľubu poľovníctvo, ktorej sa venujem od roku 1973. Atraktívne prostredie Veľkej Fatry v oblasti Harmaneckej doliny poskytovalo nespočetné možnosti poľovníckeho využitia. Poľovníctvo tvorilo aj časť mojej pracovnej náplne na OLZ

Banská Bystrica. Hlavne v posledných rokoch za pôsobenia na GR boli možnosti bližšie spoznať mnoho revírov na Slovensku. Vykonával som funkcie v PZ Kráľova Studňa a OKO SPZ Banská Bystrica ako predseda Osvetovej komisie. Vždy som však presadzoval ochranárske ponímanie poľovníctva. V súčasnom období už častejšie zájdem do chrámu lesa len s fotoaparátom, alebo kamerou. Kolegovia zo „združenia“ sa smejú, prečo chodím do lesa bez pušky. Samozrejme, že aj lov bez zbraní má svoje čaro. Množstvo záberov, ktoré sú uložené v mojom počítači slúži nielen na dokumentáciu ale aj ako spomienky na krásne časy prežité v prírode. Mojm obľúbeným kútom vo Veľkej Fatre je Veľké koryto. Venujem sa aj hubárčeniu a zberu lesných plodov. Huby zbieram nielen do kapustnice, ale aj objektívom fotoaparátu. Fotografovanie je moje ďalšie hobby. Počas pôsobenia vo funkcii na GR za osem a pol roka som zdokumentoval všetky zaujímavosti jednotlivých OZ (chaty, hájenky, poľovnícke trofeje, krajinné zaujímavosti). Sú z toho dva plné hrubé albumy.

Spomínal si ochranárske zameralie. Ako je to s tvojou veľkou láskou hlucháňmi?

Hlucháň je relikv z doby ľadovej. Jeho zaujímavý, ale skrytý spôsob života priťahuje nejedného pozorovateľa. Málo komu sa podarilo vidieť tohto krásavca v jeho prirodzenom prostredí. Lesné komplexy v okolí Harmanca poskytovali hlavne v sedemdesiatych rokoch vynikajúce podmienky nielen pre hlucháne ale aj ostatné kurovité vtáky. Zachovalé lesné spoločenstvá prestárlych porastov vytvárali ideálne biotopy pre ich ďalšiu existenciu. Škoda, že sa to už nadá povedať o súčasnom období. Pri jarom a jesennom toku hlu-

Doposiaľ vydané knižné publikácie

cháňov som strávil nespočetné množstvo hodín a podarilo sa mi urobiť aj niekoľko zaujímavých záberov. Kto nezažil raňajší rozbresk slnka, po studenej prebdennej noci, na toku hlucháňa vo Veľkej Fatre pod Krížnou, ťažko pochopí krásne pocity a zážitky zo stretnutia s týmto vzácnym zástupcom našej fauny.

Viem, že si sa venoval aj vedeckej činnosti.

Harmanecká dolina je známa ako najväčšia prírodná rezervácia Tisu obýčajného v strednej Európe. Táto problematika sa stala predmetom mojej dizertačnej práce, ktorú som spracoval na VÚLH Zvolen, Odboje ochrany lesa a poľovníctva.

Podme však k podstate nášho rozhovoru. Kedy si našiel v sebe skrytý talent na písanie?

Ako pribúdali poznatky prebúdala sa aj potreba podeliť sa s krásnymi zážitkami a skúsenosťami. Asi v polovici sedemdesiatych rokov vyšli moje prvé kratšie príspevky v rôznych periodikách Poľovníctvo a rybárstvo, Les, Myslivost. Spomínal som aj moje ochrannárske čítanie a tak články vychádzali aj v časopisoch s ochrannárskym zameraním Pamiatky a príroda, Príroda a spoločnosť, Spravodaj chránených území

Slovenska. Odborné články sa objavili aj vo Folia Venatoria. Publikoval som nielen pre poľovníkov, ale aj populárno – náučné príspevky pre laickú verejnosť v denníkoch s rozšíreným vikendovým vydaním Smer magazín, Nedefná pravda a Roľnícke noviny. Postupne som sa prepracoval k rozsiahlejším poviedkam z lesníckeho prostredia. No odštartovala to všetko ponuka z vydavateľstva na knižné vydanie príbehov a poviedok.

Prvá knižná publikácia s poľovníckou a lesníckou témou s názvom „Pod Kráľovou studňou“ vyšla v roku 1997. Druhá nedala na seba dlho čakať a kniha s názvom „Za hlasom lesa“ bola vydaná o rok neskôr 1998. Ďalšia kniha vydaná pri príležitosti môjho životného jubilea 60 rokov vyšla v Českej republike pod názvom „Pytlákové tajemstvá“

Môžeš nám prezradiť, na čom pracuješ teraz?

Za veľmi dôležité považujem moje pracovné zaradenie na generálnom riadiateľstve. Celoslovenská pôsobnosť podniku mi umožnila navštíviť všetky odštepne závody, ktoré sa prezentovali svojou rôznorodosťou nielen v pracovnom, ale aj krajinnom a ochrannárskom ponímaní. Bola to cenná životná skúsenosť. Spoznal

som množstvo zaujímavých kolegov, kvalifikovaných odborníkov z oblasti poľovníctva a lesníctva. Keďže patríam medzi ľudí, ktorí majú široký záber pôsobnosti v lesníckom odbore, veda som sa naučil a skúsil. Tieto svoje poznatky môžem teraz uplatňovať aj pri písaní kníh. Na dôchodku mám viac času a môžem sa tomu viac venovať. V súčasnosti je pripravený rukopis ďalšej knihy a mám rozpracovanú v poradí už piatu publikáciu. Písaniu sa aktívne venujem hlavne v zimnom období. V lete chodím do prírody, ktorá je nevyčerpatelným zdrojom stále nových inšpirácií pre moju tvorbu. Objavujem v nej nové a nové možnosti poznania a uvedomujem si, akí sme proti nej malí a bezmocní.

Čo by si chcel povedať na záver?

Už ako dôchodca stále sledujem namáhavú a ťažkú prácu lesníkov. Vzťah k lesníctvu je hlboko „zakorenený“ v mojom vnútri. Práca bola aj mojim koníčkom, a čo viac si človek môže priať. A keby ste sa ma spýtali s odstupom rokov, ak by bola možnosť znova si zvoliť zamestnanie, odpovedal by som jednoznačne – lesník. Je to totiž moje životné krédo.

Ďakujem za rozhovor a prajem veľa ďalších tvorivých úspechov. ■

Stretnutie v rúbanisku

Michal ŠTEFANČÍK

Bola sychravá studená jeseň, práve končila jelenia ruja. Vracal som sa z revíru celý premočený a uzímený. Dážď mi vytrvalo šibal do tváre, preto som pridával do kroku, aby som sa čo najskôr ocitol v teple. Zrazu som začul akýsi kovový zvuk. Čože to môže byť?

Zastal a načúval som. Nie, nemýlim sa, je to zvuk motyky. Rozhliadol som sa po rúbanisku a na jeho okraji som zazrel ženskú postavu v plášti. Bola sklonená a čosi kopala. Podišiel som k nej:

„Dobrý deň.“

Strhla sa, lebo som ju prekvapil.

„Ach, to ste vy, pán poľný?! Ale ste ma vystrašili...“

„Tetka Anka, a čože vy tu v takom nečase robíte?“

Pomaly narovnávala chrbát opierajúc sa o motyku a s akýmsi previnilým pohľadom začala vysvetľovať:

„Nehnevajte sa, prosím, viete, ide zima a tak som si vyšla nalámať trochu raždia do koša.“

Vzala som si aj motyku, reku, keď už budem v lese, okopem aj malé sadeničky. Panebože, koľko som ich už okopala. Len keď mi do roboty stále prší...“

Znovu sa pribrala ku kopaniu a ja som v rozpakoch nad ňou stál ako soľný stĺp. Pozeral som okolo nej a skutočne, desiatky sadenic mala vzorne okopané. Išla na drevo, ale kôš mala zatiaľ prázdny. Zobral som ho a začal som do neho lámať suché konáre. Vrchovato som ho naplnil, čo mi však dalo námahy pokiaľ som ju presvedčil, že kôš aj odnesiem. Nakoniec predsa súhlasila:

„Nuž teda dobre. Už ma sily opúšťajú, akosi sa v poslednom čase necítim dobre. Ak by sa mi pritrúdilo, ľahšie umriem, keď budem vedieť, že som si svoju postavu okopala...“

„Ozaj, tetka Anka, koľkože to už máte rokov?“

„Čoskoro osemdesiat, syn môj.“

„Pekný vek...“

„Vďačím zaň hore, bola mi po celý život všetkým. Možno tak, ako aj vám, pán poľný.“

„Naozaj?“

„To vám bolo tak. Môj muž sa mi z prvej vojny nevrátil, ostala som s malou dcérkou sama.“

Ale osud mi ani tú nedoprial a zákerná choroba mi dievča vzala. Zrazu som bola samučičká samotná so svojim žiaľom. Cítila som sa taká opustená a zbytočná. Peňazi nebolo, nuž som hľadala obživu aj útechu v hore. Vyše tridsať rokov som pracovala iba v lese. Preto rada doň chodím. Tieto malé jedličky mám najradšej.

Kôš s drevom som zložil na podstenu jej chalúčky a odišiel som domov zamyslený nad jej životným osudom. Veľmi podobného osudu lesa, ktorý od nepamäti kmášu vetriská a búrky.

Napriek tomu stále rastie, povedal by som: drží sa, ako tá babka. Navzájom sa potrebovali.

Odtedy už ubehlo veľa rokov a teta Anka z nášho sveta odišla. Z jej sadeníc však vyrástli štíhle jedle. Nikdy miesto nášho pamätného stretnutia v onom daždivom dni neobídem. S úctou si na ňom chvíľku postojím, ako pri Ankinom pomníku a spomínam na jej šlachetné srdce. Ona tiež milovala les. Obvykle odlomím vetvičku a zájdem na cintorín k jej hrobu. Tá vetvička je najkrajším pozdravom od jej milovaného lesa.

Uvedený príbeh je z knihy: **POD KRÁLOVOU STUDŇOU ■**

Živé ploty zaujali

Peter GOGOLA

Expozícia Odštepného závodu Semenoles patrí na výstavisku v Nitre k favoritom. Či už je to Gardenia, Agrokomplex alebo Lignumexpo - Les, pracovníci Semenolesu vždy pripraví oku lahodiacu a profesionálne zvládnutú prezentáciu svojej produkcie. Na tohtoročnej výstave Lignumexpo - Les pripravili expozíciu Živé ploty. Organizátori výstavy ocenili jej kvalitu čestným uznaním. Okrem expozície pripravili aj krátky filmový dokument o živých plotoch. Tento bol nepretržite premietaný počas celej výstavy s cieľom upozorniť návštevníkov na možnosti využitia živých plotov pri skrášľovaní okolia a ochrane súkromia s priaznivým dopadom na okolie (filmový dokument nájdete aj na webovej stránke www.semenoles.sk v menu Živé ploty, alebo na youtube.com pod heslom Semenoles).

Riaditeľ OZ Semenoles Ing. Ján Rak o projekte živé ploty povedal: „Naším zámerom je využitie prebytočných, prerastených sadeníc, ktoré lesné závody neodobrali v rámci znižovania nákladov

v pestovnej činnosti a zvyšovania podielu prirodzenej obnovy. Robíme všetko pre to, aby sa nám podarilo presvedčiť projekčné kancelárie a stavebné spoločnosti, aby pri výstavbe protihlukových zábran pozdĺž diaľnic boli naplno využité možnosti kombinácie umelých zábran a živých plotov.“

Invenčnosť kolegov z OZ Semenoles dokazuje aj to, že od jari 2010 majú spustený internetový predaj okrasných drevín a okrasných šišíek. Stránku dosiaľ navštívilo viac ako 11 tisíc návštevníkov. Adresa na obchod je <http://e-shop.semenoles.sk> ■

Lesnícky náučný chodník Dunajskými luhmi bol slávnostne otvorený dňa 12. októbra 2005 v Gabčíkove, v časti Ášáš. Je oproti ostatným špecifický tým, že je spojený s plavbou po ramenných sústavách Dunaja. Cieľom lesníkov z Odštepného závodu Palárikovo je oboznámiť laickú verejnosť s prírodnými podmienkami vnútrozemskej delty Dunaja a s hospodárením v lesoch LSR, š.p. v teritóriu Dunajských luhov. Nepochybne atraktívnu témou pre verejnosť je aj vplyv vodného diela Gabčíkovo na les a lesné ekosystémy.

O existencii chodníka, ako aj o pláne plavby sa návštevník dozvie z informačnej tabule, ktorá sa nachádza na hrádzi VD Gabčíkovo. Odtiaľ vedie cca 1,5 km asfaltová cesta do prístaviska, kde sa chodník začína. Tu je k dispozícii 15 miestny čln, ktorým záujemcovia s odborným sprievodcom absolvujú cca 30 minútovú plavbu, ktorá je spojená s vystúpením na ostrov, kde sa nachádza riadené ohnisko s posedením na lavičkách doplnenými stolmi z prírodného materiálu. Počas nej sa návštevníci oboznámia s prostredím vnútrozemskej delty, ktorá sa na území Slovenska rozprestiera na ploche 6 800 hektárov. Zaujímavým exponátom náučného chodníka je historická kovová pramica, ktorá v minulosti slúžila na dopravu dreva po vode. Tento spôsob dopravy dreva bol na Slovensku jedinečný.

Náučný chodník bol vybudovaný na území ramenných sústav Dunaja, medzi pôvodným, prírodou vytvoreným korytom rieky Dunaj a ochrannou protipovodňovou hrádzou, v objatí jedinečných dunajských lužných lesov. Jeho trasa je dlhá približne 1 300 metrov a má štyri stanovišťa:

- Dunaj veľtok Európy
- Hospodárenie v lužných lesoch
- Fauna lužných lesov
- Flóra lužných lesov

Lesnícky náučný chodník - Dunajskými luhmi

Milan LONGAUER

Územie patrí do Chránenej krajiny oblasti Dunajské luhy rozprestiera sa na Podunajskej nížine v geomorfologickom celku Podunajská rovina v nadmorskej výške 125 m.n.m. Systém valov a akumulačných depresii s hustou sieťou riečnych ramien s prevahou sedimentačnej akumulácie, vznikol ešte pred zásahmi do prírodného hydrologického režimu Dunaja. Patrí k najväčším vnútrozemským riečnym deltám v Európe. V závislosti od hydrologických podmienok pozdĺž Dunaja sa tu na pomerne malom území vyskytujú spoločenstvá lesné, vodné, mokradové a lúčne.

Sú tu zastúpené vzácne a ohrozené spoločenstvá vodných rastlín a chránených druhov otvorených plôch ramennej sústavy. V závislosti od výšky hladiny podzemnej vody sa tu vyvinuli spoločenstvá vrbových jelsín, dubových jasenín, brestových jasenín s topoľom, brestových jasenín s hrabom a driehoých dúbav. Lesné spoločenstvá ovplyvňuje predovšetkým vysoká hladina podzemnej vody a občasné záplavy. Fauna Dunaja a príslušných luhov je ovplyvnená pestrosťou hlavne vodných biotopov. Zoogeograficky je územie pod vplyvom Panónskej nížiny, ale i alpskej sústavy, s ktorými je prepojené prostredníctvom Dunaja. Významne sú tu zastúpené najmä faunistické prvky močiarnych a vodných biocenóz a spoločenstvá lužných lesov.

Slovensko-maďarský úsek Dunaja je medzinárodne významným vtáčim územím (IBA). Dôležitou zložkou živočíšstva navrhovaného chráneného územia sú ryby. V Dunaji a jeho ramenách sa vyskytuje najvyšší počet druhov rýb zo všetkých vodných tokov Slovenska. Celé územie CHKO je zapísané do Zoznamu mokradí medzinárodného významu (Ramsarská konvencia). ■

LESNÍCKY SKANZEN

Už pred oficiálnym začiatkom sezóny 1. mája prúdili do skanzenu návštevníci zo Slovenska aj zo zahraničia. Do otvorenia sezóny ich prišlo okolo 3 tisíc a tí, ktorí prišli v marci, mohli okrem iného vidieť aj 8 krásnych diviakov, ktoré sa narodili páru diviakov v oborke skanzenu.

Otvorenie sezóny 1. mája prebehlo v tradičnom duchu a okrem oficiálnych predstaviteľov a pozvaných hostí naň prišlo aj veľa ľudí najmä z nie príliš vzdialených miest, ktorí už aj bez propagácie o každoročnom otváraní sezón Lesníckeho skanzenu a Čiernohronskej železnice vedia.

V priebehu mája navštívilo skanzen takmer 5 tisíc ľudí, medzi nimi viacero slovenských lesníckych organizácií, ale napríklad aj nemeckí hostia UK Bratislava, alebo rakúski novinári spolu so zástupcami Slovenskej agentúry cestovného ruchu.

V júni si k nám našlo cestu 9 tisíc návštevníkov, z nich pre tento mesiac tradične väčšinu tvorili deti a mládež v rámci školských predprázdninových výletov. Cestu k nám si každoročne nachádzajú niektoré slovenské cestovné agentúry so svojimi klientmi, ale prekvapila účasť nemeckých návštevníkov z centra pre resocializáciu mladých, organizovaná prostredníctvom Múzea SNP v Banskej Bystrici. Na dvojdnú návštevu, spojenú okrem skanzenu aj s ukázkami lesnej pedagogiky prišli členovia odborov s rodinami z Ministerstva pôdohospodárstva SR.

Júl sa niesol ako každý rok v znamení IX. Dňa stromu. Ten 10. júla navštívilo odhadom do 18 tisíc ľudí a napriek zmene zaužívanej koncepcie z minulých ročníkov možno väčšinou konštatovať, že aj tento ročník bol úspešný. Objavili sa v ňom aj také nové prvky, ktoré by sa mohli použiť v ďalších Dňoch stromu. Návštevnosť bola v júli takmer 28 tisíc osôb a práve niekde na Dni stromu zavítal skanzenu 250-tisíc návštevník od 1. sezóny v roku 2003.

V auguste prišlo na návštevu 8500 osôb a od začiatku sezóny si skanzen prezrelo okrem domácich takmer 2 tisíc zahraničných návštevníkov najmä z Českej republiky (asi 1 100). Ďalší zahraniční hostia boli z Maďarska, Poľska, Nemecka, Rakúska, Izraela, Kanady, Francúzska, Fínska, Talianska, Holandska, Švajčiarska, Veľkej Británie, Ruska, Ukrajiny, Nórska, USA, Uruguaja, Belgicka, Škótska, Španielska a Číny.

V septembri zavítalo do skanzenu viac ako 100 bývalých dobrovoľných členov Horskéj služby a zelený skanzen sa

Čo sa udialo v Lesníckom skanzene v tomto roku?

priam červenel od ich typických pulóvrov a bünd. Táto návšteva nás motivovala k nadviazaniu spolupráce s Horskou záchrannou službou SR a Horskou službou s cieľom postavenia v poradí 72 zastávky – tentoraz s informáciami o HZS – v budúcom roku. Celkove v tomto poslednom mesiaci oficiálnej sezóny prišlo na návštevu takmer 2700 osôb.

V októbri okrem iných navštívili naše lesnícke múzeum v prírode aj lesníci z Rumunska, ktorých priviedli členovia Združenia obecných lesov SR.

Keďže návštevníci radi prichádzajú do skanzenu aj po sezóne, je už teraz isté, že tohtoročná návštevnosť dosiahne nový rekord s počtom okolo 57 tisíc osôb.

Vyhodnotenie návštevnosti síce nie je hlavným cieľom existencie skanzenu, ale je dôležitým a zároveň veľmi potešiteľným argumentom pre to, že ľudia majú o les a o prácu nás, slovenských lesníkov narastajúci záujem a že sa nám darí toto spoločné dielo správne rozvíjať i propagovať. ■

Boris Pekarovič

vedúci strediska Lesnícky skanzen,
Vydrovská dolina, Čierny Balog

Huby po štrnástykrát

Jeseň je obdobím vinobraní, hodov, obračiek... a hubačiek. Ako sa každoročne hubárska sezóna pomaly rozbieha prvými jarnými májovkami a smrčkami, tak v jeseni končí bohatým privalom hřibov, kozákov, masliakov, bedlí, kuriatok, hodvábnic, strmuliek či pečiarok. Jeseň je časom hubárov. Časom zanietencov, ktorí s košíkmi v rukách prehľadávajú lesné zákutia v nádeji krásnych „úlovkov“. No jeseň patrí i mykológom a samotným hubám. V tomto čase tvoria hojne plodnice i mnohé bežne nezberané druhy. Je ich nepreberné množstvo a sú dôležité pre lesný ekosystém. Vnímavého návštevníka lesa občasne zaujmú svojou krásou, tajomnosťou a hojnosťou.

A práve krásne, tajomnosti a hojnosti húb z jesenných lesov už tradične venujeme v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene hubársku výstavu, ktorú sme v tomto roku zorganizovali už po štrnástykrát. Výstava niesla názov *Objavovanie húb a ich tajomstiev* a finančne celý projekt podporil Banskobystrický samosprávny kraj. Návštevníkom bola prístupná v dňoch 22. až 24. septembra 2010 vo výstavných priestoroch nášho múzea.

Cieľom výstavy bolo ukázať návštevníkom druhové bohatstvo a krásu húb, rozšíriť vedomosti verejnosti o tejto tajuplnej skupine organizmov, pritiahnúť mládež k zberu húb, k aktívnemu tráveniu voľného času v prírode a k jej ochrane. Ďalším cieľom bolo naučiť praktických hubárov bezpečne poznať smrteľne jedovaté druhy húb, ktoré si každoročne vyberajú svoju daň.

O tom, že tohoročná sezóna bola vynikajúca, svedčí i počet vystavených druhov. Vyšplhal sa na číslo 299 a medzi nimi bolo i niekoľko vzácných a ojedinelých nálezov. Úplnou senzáciou bola čírovka *Tricholoma sulphurescens*, ktorú sa na Slovensku podarilo nájsť prvýkrát.

Tak ako po iné roky aj tentoraz výstavu dopĺňalo niekoľko sprievodných podujatí. Predovšetkým to bola súťaž „o najväčší počet prinesených druhov

Ing. Stanislav Glejdura prednášal v duchu hesla „lepšie raz vidieť ako stokrát počuť“ - vo výstavnej miestnosti to síce nebolo najpohodlnejšie, no materiálu k názorným ukázkam a porovnaniam bolo neúrekom.

húb“, ktorá má už svojich stálych pripraviateľov. O víťazstvo sa opäť tvrdo bojovalo, no napokon svoj minuloročný triumf tesne obhájila pani Helena Gondová zo Zvolena – priniesla 113 druhov húb a iba o tri položky prekonala pána Valeriána Franca z Banskej Bystrice. Všetkým súťažiacim, ale predovšetkým víťazke, srdečne blahoželáme.

Ďalším očakávaným sprievodným podujatím bola mykologická poradňa. Záujemcom v nej svoje poznatky a vedomosti o hubách rozdávali mykológovia prof. RNDr. Ján Gáper, CSc. a Ing. Stanislav Glejdura z Technickej univerzity vo Zvolene. K týmto tradičným aktivitám sme pridali i zopár novinek: prednášky Ing. Stanislava Glejdura na témy „Rozmanitosť húb na Slovensku“ a „Ako správne určovať huby“ a pre najmenších veselú hubačku v záhrade múzea.

Výstava i sprievodné aktivity sa v tomto roku mimoriadne vydarili. Prispela k tomu dobrá sezóna, zohraný kolektív, skvelí súťažiaci a množstvo návštevníkov – výstavu ich navštívilo takmer 350. Veríme, že každý si z nej odniesol niečo pre seba a už teraz sa tešíme na ročník s poradovým číslom 15. ■

Marek Vanga

Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Význam lesov, stromov a celej prírody pre človeka si už oddávna uvedomovali lesníci i prírodovedci, ktorí sa snažili rôznymi propagačnými a výchovnými podujatiami dosiahnuť pochopenie ich významu a ochrany aj v mysliach širokej verejnosti a najmä mládeže. Niektoré z týchto podujatí sa stali tradičnými a zachovali sa dodnes, iné zanikli alebo sa pretransformovali do iných podujatí. Pripomeňme si aspoň niektoré významnejšie akcie.

Valerián Franc vykladá svoj príspevok do súťaže, na víťazstvo to bohužiaľ nestačilo.

Víťazka súťaže „o najväčší počet prinesených druhov húb“, pani Helena Gondová, po prevzatí ceny.

Vývoj propagácie ochrany lesov, stromov, prírody a životného prostredia

Július BURKOVSKÝ

Najstaršou a podnes prežívajúcou propagačnou akciou je **Deň vtákov**, pripadajúci každoročne na prvého apríla. Táto tradícia vznikla v roku 1900, teda ešte za čias Rakúsko – uhorskej monarchie, keď bola známa pod názvom **Deň ochrany vtáctva a stromov**. Jej iniciátorom bol brezniansky rodák, prírodovedec a polyhistor Oto Herman (1835 – 1914). Prvý apríl bol vhodným termínom pre upriamenie pozornosti na ochranu vtáctva, pretože práve v apríli sa vracia zo zimovísk najviac druhov sťahovavých vtákov. Ochrana stromov, ktoré vtáctvo využíva na hniezdenie, je pritom rovnako dôležitá. Niekedy stotožňovali Deň vtákov s prvým jarným dňom (21. marec).

Snahy upriamiť pozornosť verejnosti na lesy sa prejavovali už pred druhou svetovou vojnou, najmä v podobe nesmelého zavádzanej propagačnej akcie **Deň lesov**. V roku 1946 sa Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy rozhodlo každoročne usporiadať **Deň stromčekových slávností**. Uskutočnil sa v sobotu 11. mája 1946 pod názvom **Lesnícky deň**. V nasledujúcom roku to bol už **Týždeň lesa a stromov**, ktorý sa konal v dňoch 26. – 31. mája 1947. Zameraný bol hlavne na zalesňovanie mládežou pričom povereníctvo vyhlásilo súťaž v zalesňovaní medzi školami s prvou cenou vo výške 10.000 Kčs, tromi cenami po 6.000 Kčs a šiestimi cenami po 3.000 Kčs (spolu 46.000 Kčs). Súťaž vyhodnotili 1. júna 1947 na Sliach. V roku 1948 sa **Týždeň lesov** uskutočnil od 11. do 14. apríla. V pokynoch sa odporúčalo okrem zalesňovania a propagácie lesov, vysadiť aj trvalý vianočný strom, lebo zvyk sláviť „vianočný strom republiky“ vyčerpá v okolí miest všetky mohutné a pekne narastené stromy. Aby sa príroda neokrádala a zmenšili sa výdavky o náklady spojené s rúbaním a stavaním stromov, je výsadba takéhoto trvalého vianočného stromu želaná.

Predchádzajúce propagačné akcie v roku 1952 boli nahradené novozavedenou akciou **Mesiace lesov**, pričom apríl nebol vybraný náhodne, ale preto, že práve vtedy sa začína s jarným zalesňovaním, ktoré sa spravidla využívalo na slávnostné zahájenie kampane. Do zalesňovania sa brigádnicke zapájala najmä školská mládež. Počas Mesiaca lesov sa konali aj rôzne odborné podujatia pre vlastníkov lesov a pracovníkov v lesnom hospodárstve. Pre širokú verejnosť to boli zas podujatia zamerané na pochopenie hospodárskeho a spoločenského významu lesov, ako aj dôležitosti ochrany lesov pred akýmkoľvek poškodzovaním a osobitne pred požiarimi. Využívali sa k tomu najrôznejšie formy propagačno – výchovného pôsobenia, najmä články v odbornej a periodickej tlači, prednášky, besedy, film, a neskôr aj televízia. Na

priek určitému formalizmu v minulosti sa tradícia Mesiaca lesov zachovala podnes. V súčasnosti Mesiac lesov vrcholí **Lesníckymi dňami** v závere apríla, kedy sa koná najviac atraktívnych propagačných akcií. Novodobou, ale svojim významom a dosahom mimoriadne dôležitou propagačnou akciou je **Deň stromu**, ktorý je sviatkom všetkých, ktorí majú radi les. Táto celoslovenská slávnosť sa koná každoročne v polovici júla v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu. Teší sa vždy záujmu niekoľkých tisícok návštevníkov a nadobúda už tradičný charakter. (v roku 2010 sa uskutočnil už deviaty ročník Dňa stromu).

Na mesiac lesov nadväzuje máj, ktorý je mesiacom lásky a kvetov, a na tento zas jún – **Mesiace poľovníctva**, neskôr tematicky rozšírený na **Mesiace poľovníctva a ochrany prírody**. Jún bol vybraný za mesiac poľovníctva z toho dôvodu, že práve vtedy sa rodia mláďatá viacerých druhov zveri. Cieľom propagácie je poukázať predovšetkým na starostlivosť poľovníkov o zver a jeho ochranu.

Ochrana celej prírody, vrátane lesa ako jej najdôležitejšej súčasti, sa stala náplňou ďalších propagačných akcií. Ministerstvo školstva a národnej osvety v Bratislave v roku 1943 nariadilo organizovať pre školskú mládež slávnosť nazvanú **Deň slovenskej prírody**, ktorá sa mala konať vždy v jarných mesiacoch, spravidla v máji, hoci prvý ročník sa uskutočnil výnimočne v júni. Cieľom bolo v mládeži prebúdzajúci záujem o prírodu a pestovať lásku k nej vychádzajúc z povinnosti zachovávať bohatstvo prírody, rozmnožovať ho a takto zveladené odovzdať budúcim pokoleniam. Ministerstvo v obežníku adresovanom riaditeľstvám všetkých škôl a škôldozorným úradom zaslalo okrem spomenutého nariadenia aj námety na zostavenie programu slávnosti so zverejnením príloženého „desatora“ vyjadrujúceho vzťah človeka k prírode. Uložené bolo program zostaviť tak, aby táto slávnosť patrila medzi najradostnejšie školské dni a aby si mládež z nich odniesla trvácne a hlboké dojmy. V prednáškach sa mal vyzdvihnúť význam rastlín, stromov, živočíchov a celej prírody vôbec, pretože je človeku nielen na potešenie, ale aj na ošoh. Toto podujatie v dôsledku vojnových rokov a zániku Slovenského štátu zaniklo taktiež.

Najvýznamnejšie a najrozsiahlnejšie propagačno – výchovné podujatie ochrany prírody na Slovensku vzniklo v roku 1963 pod názvom **Dni ochrany prírody**. Toto podujatie sa konalo každoročne počnúc 21. marcom, ktorý je prvým jarným dňom, a končiac 1. aprílom, teda v deň vtákov, ktorým zas začína Mesiac lesov. Tento termín vôbec nebol zvolený náhodne, veď s príchodom jari, po dlhých zimných mesiacoch sa človek vždy stáva

vnímavejší k prebúdajúcej sa prírode. Počiatkové smerovanie na mládež bolo neskôr rozšírené aj na širokú verejnosť. Do veľkého množstva konkrétnych podujatí, ktoré boli starostlivo pripravované sa zapájali profesionálne i dobrovoľné organizácie ochrany prírody. Ochrane lesa ako neodmysliteľnej súčasti prírody sa tiež venovala náležitá pozornosť. Po roku 1990 začali Dni ochrany prírody upadať až napokon napriek tridsaťročnej tradícii zanikli úplne.

Najširšie zamerané propagačno – výchovné podujatia sa týkajú ochrany a tvorby životného prostredia. Dňa 5.6.1972 sa konala v Štokholme konferencia OSN, na ktorej bola prijatá prvá medzinárodná deklarácia ochrany životného prostredia. Na počesť tejto konferencie bol 5. jún ustanovený ako **Svetový deň životného prostredia**, ktorý sa od osemdesiatych rokov minulého storočia zaviedol aj na Slovensku. V roku 1990 sa Slovensko pripojilo k celosvetovej kampani za zachovanie priaznivých životných podmienok na Zemi zavedením sviatku Deň Zeme (Earth Day), ktorý pripadá na 22. apríl. Táto kampaň sa začala v roku 1970 v USA s cieľom presadiť problematiku ochrany životného prostredia do politickej diskusie a podporiť verejný záujem o ňu. Nebyvalý ohlas na túto kampaň bol impulzom pre vznik tradície osláv **Dňa Zeme**. Možno však konštatovať, že propagačno – výchovné akcie zamerané na problematiku ochrany životného prostredia na Slovensku zatiaľ nedosiahli takej spontánnosti, ako to bolo v prípade Dní ochrany prírody. ■

Narodil sa 13.1.1914 v Turovej pri Zvolene. Absolvoval gymnázium vo Zvolene a v Banskej Bystrici v období rokov 1924 – 1932.

Vysokú školu prírodovedného smeru a Teologickú fakultu absolvoval na univerzite v Strassburgu vo Francúzsku v rokoch 1933 – 1937, kde získal *Diplôme d'Etudes des Sciences Naturelles*. Po návrate domov pokračoval v štúdiu na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, kde obhájil titul doktora prírodných vied (1942). V roku 1947 sa habilitoval na docenta na Prírodovednej fakulte Univerzity Komenského Bratislava a v roku 1961 mu udelili vedeckú hodnosť kandidáta vied na Botanickom ústave SAV.

Jeho pracovná činnosť po francúzskom štúdiu v roku 1937 kedy bol vysvätený za rímsko-katolíckeho kňaza a po krátkom pôsobení v Krupine bol ustanovený za duchovného správcu pre slovenských vysťahovalcov vo Francúzsku, Belgicku a Švajčiarsku do roku 1940, kedy bol z duchovnej služby dišpenzovaný.

V ďalšej pracovnej kariére pokračoval na Prírodovedeckej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave ako asistent (1940 – 1947), od r. 1947 docent. V práci pokračoval na Povereníctve zdravotníctva, súčasne pôsobil ako expert na Povereníctve techniky pre Štátny vodohospodársky plán, kde vykonával vegetačné mapovanie až do roku 1953.

Krátke, ale dôležité poslanie mal na Slovenskom pamiatkovom ústave v Bratislave, kde založil oddelenie ochrany prírody a bol jeho prvým zakladajúcim vedúcim v histórii slovenskej ochrany prírody. Tu spracoval koncepciu štátnej ochrany prírody pre

Kňaz a botanik doc. RNDr. Ján Futák, CSc.

Viliam STOCKMANN

V roku 2010 si pripomíname 30. výročie úmrtia významného slovenského botanika, fytoecenológa a fytogeografa a spolupracovníka lesníkov Doc. RNDr. Jána Futáka, CSc.

Slovensko, v ktorej bolo najdôležitejšie to, že ju navrhoval dislokovať od pamiatkovej starostlivosti ako samostatný odborný ústav. Týmto predbehol vývoj na Slovensku o 30 rokov. Nepresadenie tejto koncepcie, ale aj iné dôvody spôsobili, že od roku 1956 prechádza na Botanický ústav SAV ako vedúci vedecký pracovník. Ochrana prírody jeho odchodom stratila, slovenská botanika naopak získala.

Docent Futák vedecky pracoval v odboroch systematika a taxonómia vyšších rastlín, floristika, fytogeografia, fytoecenológia, ochrana prírody, bol priekopníkom vydávania botanickej bibliografie. Ako vysokoškolský pedagóg vchoval a usmernil mnoho slovenských botanikov a lesníkov. Na Botanickom ústave Slovenskej akadémie vied pôsobil až do konca svojej pracovnej kariéry v roku 1980, kedy predčasne zomrel.

Súčasne od r. 1965 prednášal na Prírodovedeckej fakulte UK. V r. 1967 pôsobil ako hosťujúci profesor Štátnej univerzity v Strasburgu.

Viedol prvé geobotanické mapovanie Slovenska. Jeho vedecká práca bola orientovaná na floristický výskum Slovenska a to predovšetkým na taxonomické a fytogeografické otázky. Osobitne sa venoval ochrane Vysokých a Nízkych Tatier a bol spoluvorcom projektu TANAPu a zriaďovania jeho prírodných rezervácií, stál pri zrode prvého zákona o ochrane prírody v r.1955. Venoval sa botanickému výskumu projektovaných chránených území. Na úseku ochrany druhov vypracoval návrh vyhlášky, ktorou sa určujú chránené druhy rastlín ako aj podmienky ich ochrany na území Slovenska. Bol podpredsedom Poradného zboru TANAPu, členom Štátnej rady ochrany prírody, podpredsedom Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny. Stojí za zveľadením Arboréta v Mlyňanoch. Bol členom mnohých medzinárodných spoločností.

V r. 1950 vstúpil do Československej botanickej spoločnosti (podpredsa od r. 1956 a od r. 1974 čestný člen). Bol spoluzaklada-

teľom Slovenskej botanickej spoločnosti pri SAV, predseda (1959-1969), čestný člen (1970); v r. 1984 mu bola udelená (in memoriam) Holubyho pamätná medaila SBS č. 1. Bol spoluorganizátorom zjazdu ČSBS v Tatrách (1955), ako aj niekoľkých zjazdov SBS. Viedol početné exkurzie za účasti našich aj zahraničných botanikov, napr. XII. IPE (International Phytogeographical Excursion) v r. 1958 a spolupracoval s mnohými domácimi i zahraničnými vedcami. Bol členom výboru Slovenského múzea v Bratislave, koordinátorom medzinárodnej výskumnej úlohy Fytogeografické pomery Karpát, pracoval vo výbore pre mapovanie flóry Európy, bol vedúci lexikálnej skupiny Botanika v Encyklopédii Slovenska; člen redakčných rád časopisov *Biológia* (Bratislava), *Preslia*, *Zborníka TANAP*, členom a predsedom viacerých odborných komisií.

Intenzívne sa venoval popularizácii a histórii botaniky. Je autorom a spoluautorom viacerých knižných publikácií a vyše 50 vedeckých, odborných a popularizačných článkov.

Svoju mimoriadne plodnú publikačnú činnosť začal prácou Príspevok k poznaniu kveteny Liptovských hôľ a pokračoval ďalšími slovenskými geografickými celkami. Podieľal sa na vydaní viacerých encyklopedických diel. Predovšetkým treba spomenúť, že vypracoval koncepciu 7 zväzkového diela „Flóra Slovenska“, čo možno považovať za jeho najvýznamnejšiu prácu. V tejto edícii *Flóra Slovenska* - bol editorom zv. 1 (1966), 2 (1966), 3 (1982), a autorom viacerých spracovaných rodov. Neúnavne budoval herbárovú zbierku SAV a dokumentáciu o rozšírení rastlín na Slovensku.

Zomrel predčasne 7.7.1980 v Bratislave, pochovaný je v rodnej Turovej.

V Národnej prírodnej rezervácii Boky v k. ú. Budča a Tŕnie je po ňom pomenovaný náučný chodník Jána Futáka s pamätnou tabuľou.

Jeho pamiatke sú venované aj ďalšie pamätne tabule: v Turovej na budove obecného úradu (r. 1994) a na kóte Kňazí stôl v Strážovských vrchoch (r. 1990). ■

Kto bol v skutočnosti tajomným „Migisi“ ?

Pri spomienke k nedožitým deväťdesiatinám RNDr. Ing. Dezidera Magica v časopise *Lesník* (október 2010), ale aj v publikácii „Kto je kto v ochrane prírody Slovenska“ (2009, 2010) opakovane došlo k mylnej interpretácii pseudonymu „Migisi“. Nevzťahuje sa totiž na RNDr. Ing. D. Magica, ale na jeho o niečo mladšieho súputníka, doc. RNDr. Juraja Pacla, CSc., ktorý svojho času týmto krycím menom označoval svoje rané príspevky v povojnovom matičnom časopise *Príroda* (1947 – 1950). Tajuplný „Migisi“ predstavuje skautskú prezývku Juraja Pacla, vtedy 21 – 25 ročného mládenca, činovníka v Lige lesnej múdrosti (Woodcraft). Na túto skutočnosť sa už poukázalo v roku 1996 v 30. zväzku časopisu *Chránené územia Slovenska* (str. 56) a zostáva len veriť, že v prírodovednej literatúre sa neudomácní vyššie uvedená zámena.

Na ozrejmienie osobnosti doc. RNDr. Juraja Pacla, CSc. treba uviesť, že je rodákom z Horažďovic (1926), ktorý v rokoch 1945 – 1950 študoval na Prírodovednej fakulte Slovenskej univerzity meteorológiu a hydrológiu. Vystriedal niekoľko pracovísk: Výskumný ústav vodného hospodárstva, Hydrometeorologický ústav v Bratislave, Výskumnú stanicu TANAPu v Tatranskej Lomnici, až napokon v roku 1966 zakotvil natrvalo na Ústave hydrológie SAV. Patrí k dobrým znalcom a milovníkom prírody.

Za uvedenú nepresnosť sa ospravedľujeme. ■

Viliam Stockmann

Je veľmi ťažké písať článok pre časopis, ktorý dostane do rúk toľko odborníkov, skúsených lesníkov, ako i veľa ľudí zo širokej verejnosti. A písať niečo nové o objektoch PRO SILVA, o ktorých sa už toľko popísalo na veľmi vysokej odbornej úrovni, je o to ťažšie. A tak, ak sa Vám moje riadky budú zdať veľmi laické a neodborné, tak mi to prepáčte. O to viac budú písané srdcom lesníka, ktorý si svoju prácu nadovšetko váži a má ju rád.

Ako som sa vlastne dostal k tomu, že mi celý lesnícky obvod schválili ako objekt PRO SILVA? Možno sa to nezdá, ale začalo sa to dávno. Hádám už vtedy, keď som sa rozhodol študovať na lesníckej škole (od čoho ma odhovárala celá rodina). Nedal som si povedať, lebo mňa to z domu vždy ťahalo len a len do hôr. Pre iných boli letné brigády utrpením a ja som sa nevedel dočkať. Rok čo rok som strávil prázdniny prácou v lese a nevedel sa nabažiť tej krásy. A tak som sa kúsok po kúsok začal zaučať do tajov prírody. Keďže som z Klenovca a náš najvyšší vrch je Klenovský Vepor (1338m.n.m.) často moje kroky smerovali práve tam.

Prečo to spomínam? Pretože okolo neho sa nachádza Dobročský prales, čiže les, ktorý svojou podstatou predurčil to, o čom tu píšem. Vždy sa mi páčila jeho pestrosť a štruktúra. Myšlienku, že pri citlivom a rozumnom vplyve človeka by sa dalo takto riadne hospodáriť a pri nenarušení horizontálneho aj vertikálneho rozvrstvenia by sme mohli z takéhoto lesa brať úžitky nielen vo forme dreva, ale aj všetky ostatné mimoprodukčné som dlho nosil len v hlave a spomínal na výberkové lesy, ako nám o nich hovorili v škole. Ku štátnym lesom som nastúpil v roku 1987 a vtedy ešte fungovali holoruby. Už prechod k podrastovému hospodárstvu bol pokrok, avšak tým, že sa robilo prevažne v pásach na dve výšky porastu, sa o nejakej pralesnej štruktúre nedalo ani len snívať.

Našťastie sa našli ľudia, ktorí si tieto myšlienky nenechali len pre seba. Pustili sa s veľkou vervou do presadzovania svojich názorov nielen na papieri, ale aj v praxi. Prešlo veľa rokov kým som sa dostal k prvým článkom o prírode blízkom hospodárení. Neskôr prišli prvé školenia. No a po absolvovaní jedného takého v Smolníckej Osade a po praktických ukážkach lesníka pána Alcnauera som mal naozaj jasno... „veď to je presne to čo som chcel.“

Ale ružové okuliare dolu. Vysvetliť, že takýmto spôsobom chcem robiť niekomu, kto k takémuto obhospodarovaniu nemá žiadny vzťah a vy ste „len“ lesník, tak to jednoduché nie je. Hovorí sa, že všetko zlé je na niečo dobré. Reorganizácia lesov - zavedenie funkcie OLH - už nie som „len“ lesník.

Ani nie pol roka po ... a s pomocou hlavného gestora PRO SILVA Ing. Bruchánika sa v roku 2006 púšťame do prvého projektu. Stáva sa ním génová základňa Javorová. Vybrané porasty, dni zisťovania

Za hospodárením
v objektoch
PRO SILVA

III. Spoved' horára (alebo keď v žilách koluje zelená...)

Michal BRNDIAR

stavov, vyznačovanie zásahov, prepočítanie plusov a mínusov... Proste elán ako sa patrí. Človek mieni a príroda mení. Už v tom čase mala naša LS takú výšku podkôrníkovej kalamity, že som nemal šancu chytiť sa do úmyselných ťažieb. Aj keď boli akokoľvek potrebné. Môj počiatočný elán s pretváraním porastov a s ich prebudovou ostáva niekde v úzadi. Keď sa nedalo robiť v génovej základni, musí sa robiť tam, kde treba. Stačilo sa poobzerať po porastoch a všetko to išlo akosi prirodzene. V kompetencii OLH sme sa spolu s lesníkom v zmiešaných smrekovo-jedľovo-bukových porastoch pustili do rúbania smreka. Na prvý pohľad drasticky. „Veď ty rúbeš zdravé smrekky!“ počúval som z každej strany. Ale nebolo to tak. Porasty sme mali riadne zmapované (aj s OÚ) a vedeli sme, že napadnutie nielen podkôrnikom ale aj imisiami je katastrofálne. Po čase sa ukázalo, že náš postup bol správny. Kým ostatní sa museli pustiť do rúbania celých plachát suchárov, nám sa v porastoch začali vytvárať skupinky a s radosťou sme

Objekt Pro Silva Tepličné sa nachádza na OZ Rimavská Sobota, LS Klenovec. Má výmeru 1040,33 ha.

sledovali, ako sa porasty napadnuté kalamitou menia nie na zdecimované plochy, ale na porasty v podstate totožné s myšlienkami prírody blízkeho obhospodarovania.

Aby sa človek netešil dlho, v auguste 2007 v noci z 23. na 24. sa prehnala územím LS veterná smršť, po ktorej zostalo na zemi ležať cca 200 tisíc m³ prevažne bukových porastov. GZ Javorová? Objekt PRO SILVA! Tak ten pohľad, ktorý sa nám naskytol by som neprial nikomu. Možno si myslíte, že prehánam, ale slzy som neudržal. Veď keď sme sa konečne s lesníkom začali tešiť, že sa nám podarilo vysporiadať s podkôrnikom a začneme sa venovať PRO SILVA, tak len na našom úseku padlo 75 000 m³, z toho 7 000 m³ v GZ. **Nie je to asi len náhoda keď nám príroda sama ukazuje, že musíme začať hospodáriť nejakou ináč.**

Prešli dva roky (ďalšia reorganizácia) a po spracovaní kalamity som sa vrátil na svoj pôvodný úsek Tepličné ako lesník. Po skúsenostiach z predošlého som sa pustil do nového projektu a snažil sa zaradiť doň celý obvod.

Stále chodím na školenia, čítam články a určite nie vždy so všetkým súhlasím, ale jedno je isté – **prírode blízke obhospodarovanie si zaslúži každý porast**, na každom stanovišti je takýmto prístupom možné priniesť zlepšenie či už vo forme kvality vyťaženej hmoty, lepšieho využitia rastových špecifik jednotlivých drevín (predĺženie obnovnej doby, individuálny prístup nielen k porastom, ale aj ku konkrétnej drevine a stromu) alebo stability porastov a v neposlednom rade aj zlepšením podmienok pre plnenie ostatných funkcií lesa (pôdoochranná, vodohospodárska, estetická...). Nemám samozrejme na myslí výnimky ako sú topoliny alebo boriny na pieskoch. Vieme, že v dnešnej dobe je najdôležitejší hospodársky výsledok. PRO SILVA je určite beh na dlhšej trati (ako nakoniec celá lesnícka robota). Efekt sa nedostaví vždy hneď v prvom roku, ale určite sa dostaví a je neodškriepiteľný.

Chcem tiež dať do pozornosti pohľad verejnosti, ktorá síce spí na drevených posteliach a zatvára za sebou drevené dvere, ale nás lesníkov má často za zlodejov a špekulantov. Žíme s lesom a v lese, budme PRO SILVA a otvorme ho čo najviac aj laikom vo forme náučných chodníkov a rôznych osobných stretnutí v lese. Nech môžu našu prácu hodnotiť priamo na „mieste činu“ a nie podľa počtu „V3S-iek“ s drevom, ktoré vidia prechádzať cez dedinu a ktoré často nemajú s našou firmou nič spoločné.

O dva roky nám začína taxácia so všetkými činnosťami spojenými s obnovou desaťročných plánov a ja verím, že všetko, čo som sa doteraz naučil a hlavne čo ma naučila príroda, sa mi podarí spolu s taxátormi vložiť do nového plánu, ktorý bude sám o sebe oficiálnym projektom môjho „celoúsekového“ vyše tisíc hektárového objektu PRO SILVA Tepličné. ■

Sklad v dobrých rukách

Marta Kočtúchová v sklade

Marta Kočtúchová sa dostala do skladu semien spomedzi robotníčok lúštiarne celkom jednoduchou náhodou, iba vďaka jej ochote pomôcť. Viac už z neho nevyšla a postupne, ako v ňom vytvárala vlastný poriadok, stala sa panou svojho skladu. So všetkým, čo k tomu patrí. S hmotnou zodpovednosťou, s hrčou štrkotajúcich kľúčov na dlhom privesku, s neustálou pohotovosťou vydať a prijať. So zástupom pestovateľov sadeníc v päťkách, ktorým vydáva ich prídely na jarnú alebo jesennú sebu v lesných škôlkach, ale aj so štôsmi prepraviek plných semena pred vrátami skladu, ktorých obsah treba čo najskôr rozvážiť po dve kilá do plechoviek, hermeticky uzavrieť, označiť a prehľadne uložiť na správne miesto v sklade. Vtedy prichádza na rad jej nadľudská sila, lebo premiestniť niekoľko ton semena za rok nie je žiadna hračka. Ani mechanicky ovládané regály sa v sklade neposúvajú samé ako po masle. Do kola sa treba riadne oprieť. Marta Kočtúchová je mocná a energická žena, vie si poradiť s hmotnosťou i zložitou procesom. Vo veľkých mraziaciach boxoch, kde sa skladujú prevažne semená listnáčov, sa nezaobíde bez pomoci spolupracovníkov, ale aj tu ostáva hlavným garantom poriadku a organizácie práce. Sklady semien musia mať svoju stálu teplotu, resp. chlad a vlhkosť, čo síce zabezpečujú stroje a zariadenia, ale aj na tie musí neustále, nielen počas ôsmich pracovných hodín, dozeráť skúsené oko a ucho skladníčky. V prípade zlyhania treba okamžite privolať odborníka. Len tak môže starostlivá skladníčka svojím semenám pomôcť zachovať ich kľúčivé parametre až na niekoľko rokov. Vie, že len pri správnom fungovaní techniky má zmysel všetka námaha vynaložená od zberu semennej suroviny, cez jej spracovanie až po skladovanie kvalitného osiva.

Marta Kočtúchová pozná nielen každý kút svojho skladu, ale vyzná sa aj v odborných podmienkach pôvodu,

Hovorí sa, že semeno vysiate z teplej ľudskej ruky si nesie do zeme inú energiu ako to, ktoré vyseje sejací stroj. Podobnú energiu dostávajú semená lesných drevín v Odštepnom závode Semenoles v Liptovskom Hrádku. Horúčavu lúštiarne a chlad strojov po ich spracovaní vystrieda teplo rúk skladníčky, ktorými prejdú na ceste do regálov obrovského skladu.

prenosu a manipulácie s lesným osivom. Jej pracovňa s digitálnou váhou, vlhkomerom a s vákuovou baličkou semien je malým semenárskym kabinetom, v ktorom si ne jeden návštevník môže otestovať svoje znalosti „poznávačkou“ najrôznejších semien. Jej pracovná zbierka je výsledkom jej vlastného nadšenia a snahy o neustály odborný rast. Vďaka dlhoročnej praxi a výrečnosti nemá problém previesť lúštiarenskou výrobou nejednu exkurziu a zanechať v nej dobrý dojem z odbornej návštevy Semenolesu. Za svoj profesionálny prístup si občas vyslúži titul pani inžinierka, čo ju vždy veselo pobaví.

Marta Kočtúchová je nielen zručná a pracovitá skladníčka. Svoju profesiu popri všetkej námahe navyše vykonáva s úsmevom. Jej zvučný hlas a veselý smiech sa nesie celým Semenolesom ako posol dobrých správ, ako symbol optimizmu tak potrebného pre každodenný život. Jej prítomnosť vyháňa chlad a ticho z nevlúdnych betónovým priestorov. Je výnimočným človekom. Vždy je milá a priateľská, ochotná každému kedykoľvek pomôcť. Rozčuľuje ju len neprávosť, klamstvo, lajdáckosť a pokrytectvo. Vtedy býva smutná, nie však bezmocná. Bojuje láskou a vlastným príkladom. Pokojne by sme sa k jej taktike boja s ľudskými nerestami mohli všetci pridať. Ona verí v dobro každého človeka a dennodenne nás presviedča o tom, že skromnosť a pochopenie ešte stále patria do našich životov tak samozrejme ako voda a vzduch, a že sa oplatí každému bez rozdielu venovať aspoň úsmev a vlúdne slovo, lebo čo ako rozladený a zaneprázdnený by človek bol, musí sa nakoniec usmiať.

Marta Kočtúchová má rada svoju prácu, má rada svoju rodinu, manželka a tri deti, má rada nás, s ktorými sa stretáva každý deň v práci. A my máme radi ju. Semená, ktoré prešli jej rukami, jednoducho nemôžu nevyklíčiť. ■

Viera Malastová, OZ Semenoles

O médiách

Raz príde doba, keď sa vynoríme z tohto šialenstva, ktoré nám teraz vzbĺklo v hlavách, a budeme sa za seba strašne hanbiť. Budeme sa prepaďať od hanby, keď si spomenieme, na čo sme sa pozerali, čo sme čítali a čo sme počúvali. Ako sme dovolili, aby nás pár šikovných zvrhlíkov dostalo k novinám, časopisom a televíziám, ktoré sú žumpa plná zvratok a výkalov. Nebudeme chápať, ako bolo možné profitovať na chorobách a nešťastí našich blízkych. Nebudeme schopní vysvetliť našim deťom a vnukom, ako sme to dopustili. Budeme sa snažiť nemyslieť na to, akých blbcov a hlupane sme to považovali za celebrity. Budeme sa hanbiť za dobu, keď boli denne na prvých stránkach nagélovaní pajáci a usmievavé opice, ktoré neznášali väčšie orgazmov s tým istým partnerom. Budeme hovoriť, že na vine vtedy boli oni, akísi neurčití oni, a tí budú medzi nami a budú ukazovať prstom na niekoho neexistujúceho. Ale my sme spolupáchatelia tohto hnusu, nie iba tí, čo to píšú, vydávajú a vysielajú. My s nimi ochotne kolaborujeme tým, že to pozeráme, počúvame, čítame a kupujeme. Iba toľko som Vám chcel povedať, respektíve nie chcel, ale musel, lebo už mi praskne hlava od toho mlčania. ■

Boris Filan

... mať či nemať vlastné mechanizačné prostriedky?

Diskusia o tom, či LESY SR š.p. majú realizovať určitú časť výkonov v ťažbovej činnosti vlastnými zamestnancami a vlastnými mechanizačnými prostriedkami, je podľa môjho názoru zbytočná. Jednoznačne podnik by mal mať určitú „výrobnú kapacitu“, ktorou za každých „trhových okolností“ dokáže zabezpečiť plynulosť výroby a tiež čiastočne eliminovať snahu podnikateľského prostredia zvyšovať neprímerane ceny služieb v ťažbovej činnosti. Z týchto dôvodov bola vykonaná aj reorganizácia výrobných kapacít s koncentráciou mechanizačných prostriedkov na Odštepny závod lesnej techniky. Výsledkom týchto presunov bolo aj zrušenie Dopravno-hospodárskych správ na OZ, ktorých výrobná réžia v minulosti nezaťažovala priame náklady na pomocné činnosti, ale sa rozpúšťala až na výrobné výkony lesných správ – ťažbu, približovanie a odvoz dreva. Kým boli mechanizačné prostriedky majetkom OZ, ich maximálne časové a výkonové využitie bolo každodennou úlohou, pretože presťe mechanizmov spôsobovali výrobné straty

Prečo mám rád les

Peter Jurčovič, meteorológ

Už dávno v minulosti mnohí ľudia tvrdili, že najväčším priateľom človeka je pes. Ja hovorím, že les. Dokonca mám také podozrenie, že aj naši predkovia hovorili najprv les a len preto, že les nemôže človeku olizovať ruky, liezť za ním do postele a strážiť mu dom a všelijako inak sa ešte podlizovať, tak to nakoniec vyhral pes.

Ale bez lesa by to aj tak neišlo. Vlastne les je ten najväčší organizmus na zemeguli, zložený z mnohých menších organizmov živočíšneho alebo rastlinného pôvodu, a tak kdesi tam medzi stromami sa nachádza aj človek aj pes.

Od malička som rád chodil do lesa. Nemal som to z domu ďaleko a naozaj som ho cítil ako vládcu na zemeguli. Jeho obrovskú majestátnosť i majestátnosť jeho obrovských do neba rastúcich stromov. To dôstojné ticho, vôňu, energiu, vedomie svojej sily, veď čo strom to vojak a takú armádu nemá nikto na Zemi! A medzi stromami mám mnoho dobrých kamarátov. Sledujem už desať-ročia, ako rastú.

Na strednej škole som sa pripravoval na maturitu v lese. Na okraji Bratislavy nad Krasňanmi som mal obľúbené miesto. Bola to hromada veľkých balvanov na jednom z kopcov ukrytých pod stromami. Sem presvitalo slnko, zohrievalo kameň a tam som sedával a opakoval si učivo na skúšky. Spoločnosť mi často robili ďatle a sojky, občas srnky a sem-tam aj salamandry. No nemohol som ich sklamať, a tak som zmaturoval s vyznamenaním.

Na vysokej škole, akože ináč! - na Prírodovedeckej fakulte - som zase vnímal les z inej strany a nielen

les, ale aj oblohu nad ním. A tak akosi samo od seba som sa naplno zahľadel do meteorológie. Tu už novými očami vnímam les ako mohutný organizmus, ktorý nám zhovievavo dovoľuje žiť v jeho blízkosti. Zásobuje nás kyslíkom, aby sme mohli dýchať, zadržuje dažďové kvapky, aby sme mali čo jesť a piť a aby nás veľká voda nezmietla. Zabraňuje veľkému prehriatiu nášho životného prostredia, aby sme mohli dostatočne príjemne a pohodlne

žiť. Dáva nám svoje telo, aby sa nám žilo lepšie a lepšie. A potom prichádza bolenie brucha. Vyrujúme viac stromov, ako je únosné a pľúca Zeme chorľavejú, prívalové dažde nás pripravujú o majetky a životy. Človek by si mal uvedomiť, že je len jediným takmer bezvýznamným lístočkom v lese a les neporazí. Porazí len seba, a preto si dodáva odvahy a často hovorí, že keď sa bojíš, nechod' do lesa! A ešte jedno slovenské príslovie hovorí, že „Pole má oči, les uši, a ty, človeče, sa správaj ako sa sluší...“ ■

a zhoršovanie hospodárskeho výsledku. O to viac je dôležitá táto úloha v súčasnosti, keď podnik investoval veľké finančné prostriedky do modernizácie mechanizmov na OZLT s vysokými ročnými odpismi, nakoľko ich obstarávací ceny v súčasnosti sú podstatne vyššie. Žiaľ, na škodu hospodárskeho výsledku celého podniku, OZLT sa stretáva s problémom maximálne využiť svoje výrobné kapacity v ťažbovej činnosti na OZ, čo sa prejavuje aj v záporných výsledkoch pomocných činností účtovaných na OZLT. Prečo som sa zamerala na túto tému? Ako účtovný a daňový metodik zodpovedám za dodržiavanie zákona a účtovných postupov v našom podniku. Súčasťou účtovníctva je aj vnútropodnikové, tzv. manažérske účtovníctvo, ktoré má poskytovať správne podklady pre stanovenie kalkulácií skutočných výrobných nákladov na technickú jednotku. Ide hlavne o správne ocenenie vyrobených zásob dreva na lokalitách „peň, odvozné miesto a expedičný sklad“ podľa OZ. Poznám mnoho šikovných ekonómov a účtovníkov na OZ, ktorí si ešte pamätajú, ako museli byť pomocné činnosti na konci roka „dorozpustené na nulu“. Bolo to z dôvodu, že plánované hodinové sadzby pre pomocné činnosti boli v skutočnosti vyššie, alebo bolo horšie časové využitie prostriedkov ako sa pôvodne plánovalo a vznikla strata za pomocnú činnosť. Strata z pomocnej činnosti bola na konci roka preúčtovaná do nákladov na výrobné výkony, ktoré boli realizované.

To isté vykonávame v rámci účtovnej závierky na konci roka aj na GR za celý

podnik, t.j. prepočítavame skutočné výrobné náklady na 1 m³ dreva podľa lokalít a týmito nákladmi oceňujeme zásoby dreva. Tým dodržíme účtovné postupy, ktoré hovoria, že vlastná výroba, t.j. investície, nedokončená výroba a hotové výrobky sa majú oceňovať skutočnými výrobnými nákladmi. Ako do kalkulácií premietnuť straty z pomocných činností účtovaných na OZLT? Paušálne podľa vyrobených kubikov dreva podľa jednotlivých OZ, teda aj tých, na ktorých OZLT vôbec nevyrábalo? Správny postup by bol vystaviť VP faktúry pre OZ, ktoré by si museli zaúčtovať základy do nákladov ťažbovej činnosti bez technických jednotiek, len ako „dorozpustenie pomocných činností“. S tým by OZ určite neboli spokojné, ale za metodiku účtovania nie sú zodpovedné OZ, ale odbor ekonomiky GR, takže postupy by museli byť všeobecne rešpektované. OZLT ako závod, ktorý poskytuje služby takmer na 100 % len pre ostatné organizačné jednotky má mať nulový hospodársky výsledok, teda ani zisk a ani stratu a celú svoju réžiu má mať premietnutú do vnútropodnikových cien. V prípade vykázania zisku by bol metodický problém v tom, že sa nemôže v rámci jednej účtovnej jednotky vykazovať „vnútropodnikový zisk“ jednej organizačnej jednotky na úkor iných. V prípade vykázania straty je metodický problém v tom, že nie všetky výrobné náklady boli premietnuté do ocenenia výrobkov a služieb a tým podnik vykázal nesprávny hospodársky výsledok a tým aj nesprávny daňový základ pre daň z príjmov právnických osôb.

Týmto tmočím aj názor našej auditorskej spoločnosti, ktorá sa v tomto roku zamerala na audit výrobných výkonov a správnosť ocenenia výrobkov vo väzbe na skutočné výrobné náklady.

Pri daňovej kontrole sme museli obhajovať, že náklady na časopis Lesník sú vynaložené na informovanie zamestnancov pre účely riadenia výroby, ekonomiky a že je to dôležitý informačný nástroj, ktorým sa prihovráame širokému okruhu zamestnancov. Tak využívam aj ja tento spôsob komunikácie na to, aby sme všetci urobili všetko pre to, aby straty OZLT z nevyžívania jeho výrobných kapacít nemuseli byť kompenzované vyššou ťažbou dreva, alebo v horšom prípade aj prepúšťaním ďalších zamestnancov. Lebo podľa môjho názoru, je to to najhoršie, čo podnik môže postihnúť pri budúročnom náraste nákladov a zníženej plánovanej ťažbe dreva. Aj mzdový nárast je opodstatnený len keď je krytý rastom produktivity práce, t.j. množstva vyrobených výrobkov a to v našom prípade hlavne vlastnými výrobnými kapacitami. Verím, že ešte aj napriek viacerým zlepšeniam vo vzťahoch OZLT a OZ je možné nájsť rezervy a tiež aj OZLT vykoná všetko pre to, aby zamestnanci poskytujúci služby pre OZ ich vykonali čo najefektívnejšie a pri čo najnižších skutočných nákladoch na technickú jednotku.

Potom otázka, či mať alebo nemať vlastné mechanizačné prostriedky, v účtovníctve podniku za rok 2011 vôbec nebude rezonovať. ■

Janka Jagerčíková

Pomôcky: Omo, too, aldol	čistila od prachu	aspiky	dlhý úzky morský záliv	interhotel (skr.)	skratka knokautu
prívrženec orfizmu					
2. časť tajničky					
najvyššia karta				koniec tajničky	obsahujúci olej
zlomok diela					
alifatická organická zlúčenina					
kód Líbye reaktívna strela			česká predložka meno Olympie		

	špión	začiatok tajničky	starorímska minca	značka rádia budova		skratka výrazu objektívny spojka			
škriepka						mužské meno súhlas			
vyhúknuté dievča									
španielsky člen			peňažné sústavy vpil				kód Etiópie osvetlenie horizontu		
zázrak				EČV Topoľčian okrem (kraj.)		nedobrý slovom, skrátka			
	značka bicyklov prací prášok					príliš, po anglicky tiež, po česky			ukazovacie zámeno
okúzlil					taliánsky prístav Nations Unies				
milé potomstvo									
otravné látky (skr.)			3. časť tajničky					dvojhláska	

Vtipy

Horár Fero straší malého synka:
- Keď budeš neposlušný, zjdem za policajtom, nažalujem mu to a on ťa zavrie do väzenia.

Na druhý deň ide syn zo školy, stretne policajta a pýta sa ho:

- Ujo policajt, sťažoval si na mňa otec, že neposlúcham?

- Áno. - hovorí inteligentný policajt - bol tu a vrel, že si neporiadny. - No keď je on taký, tak aj ja na neho ničो poviem. V pivnici má prístroj a páli na ňom na čierno slivovicu!

Vraví Dežo kamarátom v krčme:

- Chlapi, mám sedem detí! Vrieskajú, neposlúchajú, pýtajú jest! Keď sa mi narodí ôsme - zastrelím sa! O rok sa Dežovi narodil ďalší potomok a on si prišiel do krčmy akoby nič. Chlapi sa ho pýtajú: - Ako, že si tu? Veď si sa mal zastreliť! - Chlapi, nebudete mi veriť! Už som mal pušku v ruke, už som si mieril na hlavu no tu som si povedal: Počkaj Dežo! Čo ak zastrelíš nevinného!?

Pán doktor, už tretí deň za sebou sa mi nechce ísť do práce. Čo to znamená?

- To bude asi tým, že je streda.

Horár Fero filozofuje:

Ženský byt sa od mužského principiálne líši tým, že v ženskom sa riady umývajú po jedle a v mužskom pred jedlom...

Už teraz viem, čo mi žena vyberie na Vianoce. Vkladnú knižku...

Ak je človek nešťastný, figu mu pomôže, že je chudobný...

Nesmúť za človekom, čo ťa odmietol! Veď takých ešte nájdeš stovky...

Mozog nie je prsník. Silikónom ho nenahradíš...

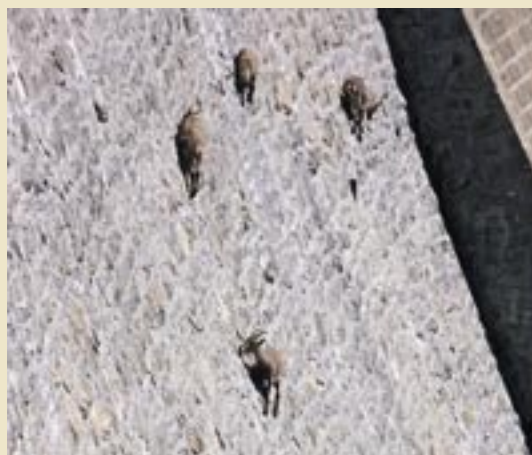
V zamestnaní mám stále taký nával práce, že ani nemám kedy dať výpoved'...

Uveríte?

Obrovská priehrada na jazere Lago di Cingino leží vo výške 2250 metrov nad morom. Nachádza sa blízko hraníc Talianska so Švajčiarskom, neďaleko známeho zimného strediska Saas Fee. Hrádza priehrady je skoro päťdesiat metrov vysoká. Miestnou atrakciou sú jedinice kozorožca alpského (Alpine Ibex), ktoré sa šplhajú po takmer kolmej stene. Odborníci usudzujú, že dôvodom pre ich akrobatické kúsky je fakt, že lížu z kamennej hrádze soľ.

Kozorožce zaujímajú nielen príležitostných turistov, ale i odborníkov na celom svete. „Kozy ma fascinujú, podľa mňa patria medzi najúžasnejšie živočichy našej planéty,“ tvrdí zoológ Jolle Jolles, ktorý pracuje na univerzite v Cambridge.

Rubriku pripravuje: Ferko Tárjko jr.

Filatelistické okienko

Peter GOGOLA

Poštové známky Lykovec muránsky a Prvosienka holá

Slovenská pošta, a. s., vydala 15. októbra 2010 poštové známky z emisného radu Ochrana prírody: Muránska planina - Lykovec muránsky a Prvosienka holá s nominálnymi hodnotami 0,80 €. Známky rozmerov 44,4 x 30,5 mm, vrátane perforácie (na šírku), technikou oceľotlače z plochých platní v kombinácii s ofsetom vytlačila Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., na upravenom tlačovom liste s dvoma dvojicami známok chránených rastlín lykovcom muránskym a prvosienukou holou. Na tlačovom liste je okrem známok vyobrazená časť Národného parku Muránska planina a pre ňu typická fauna – fúzač alpský, vidlochvost feniklový, medveď hnedý a vlk dravý. Súčasne s poštovými známkami boli vydané aj Carte Maximus a obálky prvého dňa s pečiatkami FDC s domicilom Muráň. Hlavnými motívmi prítlačí na FDC sú kresby rastlín. Námetmi FDC pečiatok je zobrazenie rastliny v linkách. Autorom všetkých výtvarných návrhov je akademický maliar Igor Piačka. Autorom oceľofortiny známky a FDC je akad. mal. Rudolf Cigánik.

Slávnostná inaugurácia známok z emisného radu Ochrana prírody, „Lykovec muránsky a Prvosienka holá“ sa uskutočnila 15. októbra v Mestskom kultúrnom stredisku v Tisovci, v rámci 4. ročníka „Dňa Mikroregiónu Muránska Planina“. Podujatie sa konalo pod záštitou Správy Národného parku Muránska planina, Slovenskej pošty a. s., mikroregiónu Muránska planina a mesta Tisovec. ■

V roku 2005 sme vo filatelistickom okienku predstavili slovenské poštové známky s motívmi flóry a fauny. Rubriku sme v tom čase pripravovali so Štefanom Kolárom, vtedajším vedúcim Poštového múzea v Banskej Bystrici. Slovenská pošta odvtedy vydala niekoľko ďalších skvostných známok, ktoré potešia oko filatelistu i laika. Zatiaľ posledný príspevok do tejto kolekcie predstavujeme v tomto vydaní.

Hubársky receptár Hubový perkelt

suroviny:

600 g čerstvých húb, 70 g údenej slaniny, 250 ml kyslej smotany, 30 g hladkej múky, 1 lyžica paradajkového pretlaku, citrónová šťava, 1 cibuľa, mäsový vývar, mletá červená paprika, soľ

postup prípravy:

Huby očistíme a nakrájame na plátky. Údenú slaninu nakrájame na malé kocky, opražíme do sklovita, pridáme nadrobno nasekanú cibuľu a speníme. Pridáme nakrájané huby, opražíme, osolíme, zaprášime múkou a opäť opražíme. Poprášime mletou červenou paprikou, podlejeme mäsovým vývarom, pridáme paradajkový pretlak a udušíme do mäčka.

Podávame s knedľou alebo s mäkkým domácim chlebom.

A ešte rada na záver: hubové jedlo si dajte najneskôr o šiestej večer. A nezabudnite - tvrdý alkohol sa s hubami nemá kombinovať.

Dobrú chuť! ■

Ahoj deti!

Tak som tu zas! Za krásne vystrihnuté a poskladané obrázky posielam darček mojim kamarátom, bratom Adamovi a Damiánovi Ladňákovcom z Krásna nad Kysucou a Martinkovi Adámikovi z Horných Hámrov. Ak aj vy chcete získať veselú magnetku – stromček, vystrihnite jednotlivé diely puzzle, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

jazvec Mišo

Moja adresa je:
 jazvec Mišo
 redakcia časopisu Lesník
 Námestie SNP č.8
 976 55 Banská Bystrica

Ahoj nabudúce!

Kalendár podujatí

1. október – 11. november
NA CESTÁCH LESOM

výstava fotografií
Borisa Pekaroviča

Lesnícke a drevárske
múzeum, Zvolen

11. - 12. november
KRAJINA V MESTE, MESTO
V KRAJINE

Medzinárodná konferencia
(Ekopolis, SAŽP)

Banská Bystrica, Ekonomická fakulta
UMB

20.-21. november
MAJSTROVSTVÁ SR LESNÍKOV
V ORIENTÁCII

Zvolen, Kováčová

23. - 25. november
4. CELOSLOVENSKÉ
STRETNIUTIE LESNÝCH
PEDAGÓGOV

Penzión Predná Hora

1.-18. december
STROMČEK POD STROMČEK
Darovanie vianočných
stromčekov pre všetky detské
domovy na Slovensku

Životné jubileá

NOVEMBER 2010

50 ROKOV

Milan Boledovič, vedúci LO,
LS Dechtice – OZ Smolenice
Mária Janotíková, finančník
– OZ Námestovo
Ing. Milan Vlček, technik – ťažbár,
LS Malužiná – OZ Liptovský Hrádok

60 ROKOV

Ján Šebo, vedúci LO, LS Lozorno
– OZ Šaštín
Ing. Vladimír Dudon, vedúci LO,
LS Moravany – OZ Smolenice
Jozef Adamov, vedúci LO, LS Rajecké
Teplice – OZ Žilina
Ing. Dušan Bábel, technik, LS Hrabušice
– OZ Prešov

ODCHOD DO STAROBNÉHO
DŮCHODKU

Jozef Kern, vedúci LS, LS Bratislava
– OZ Smolenice

Ing. Helena Turská

Al máme náhloho muža,
náš milý lesníckeho,
až doľahy, ani čas, ani smrť.

S bolesťou v srdci a v hlbokom žiaľi oznamujeme všetkým príbuzným,
priateľom a známym, že dňa 7. novembra 2010 nás opustil vo veku 59 rokov
manžel, otec, starý otec, kresťan, svagor

Ing. Albert Macko

Posledná rozlúčka s našim drahým zosnulým
bude dňa 10. novembra 2010 o 13⁰⁰ hod.
na novom cintoríne v Krupine.
matička, symbol a smútiaci rodina

Večné pozostatky budú vystaviť dňa 9. novembra o 10⁰⁰ hod v novom cintoríne

S hlbokým zármutkom ozna-
mujeme, že dňa 25.09.2010 nás po
ťažkej chorobe vo veku 54 rokov
navždy opustil náš bývalý spolu-
pracovník

Vladimír
Laššák
narodený
07.07.1956

Celý život
zavätil práci
v lesnom hospo-
dárstve na rôz-
nych funkciách
– technik MTZ na LS, majster dielni,
referent vnútornej správy OZ.

Posledná rozlúčka so zosnulým
bola 27.09.2010 v kostole sv. Anny
v Oravskej Lesnej.

Čeť jeho pamiatke.
Spolupracovníci z OZ Námestovo

S BATOHOМ CEZ HORY

Z HISTÓRIE TURISTICKÝCH CHÁT
A ÚTULNÍ NA SLOVENSKU

24. NOVEMBER - 31. DECEMBER 2010

LESNÍCKE A DREVÁRSKE MUZEUM VO ZVOLENE,
NÁMESTIE SNP 23/35
1. POSCHODIE

PONEDĽOK - PIATOK 9.00 - 17.00

VÝSTAVA JE FINANCOVANÁ Z DOTÁCIE
MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SR.

Pietny akt v Symbolickom lesníckom cintoríne

Peter GOGOLA

V areáli Vydrovskej doliny pri Čiernom Balogu sa nachádza Symbolický lesnícky cintorín. V piatok 29. októbra sa tu tak ako každý rok uskutočnil pietny akt, venovaný pamiatke obetí lesov. Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Zsolt Simon, generálny riaditeľ š.p. LESY SR Igor Viszlai a ďalší čelní predstavitelia lesníckych inštitúcií vzdali poctu ľuďom, ktorí zahynuli pri práci v lesoch. V tomto roku opäť pribudli mená na drevenej palisáde, kde sú umiestnené tabuľky s menami 262 zosnulých, ktorí za posledných tridsať rokov zahynuli pri práci v lesoch na Slovensku.

Symbolický lesnícky cintorín vznikol pred siedmymi rokmi ako širšia súčasť

Lesníckeho skanzenu vo Vydrovskej doline pri Čiernom Balogu. Predstavuje jednoduché dielo, využívajúce prírodné lesné prostredie. Ústredným miestom cintorína je machom porastené bralo, nachádzajúce sa v prítmí lesného interiéru. Na brale, cez ktoré preteká vodopád, je umiestnený unikátny kovový kríž v tvare kmeňa stromu. Bralo nesie nápis „Večne im spievajú lesy...“. Vo vstupnej časti sa nachádza zvonica, ktorej bronzový zvon bol odliaty rukami majstra zvonolejára Viliama Nemkyho z blízkeho Hronca.

V tomto roku pribudla v symbolickom cintoríne tabuľa, pripomínajúca pamiatku Slovákov, ktorí zahynuli pri práci v lesoch v cudzine. Vznikla z iniciatívy kanadského Slováka Pavla Datka, ktorý priniesol na Slovensko drevo kanadského javora na zhotovenie drevenej plastiky s motívom javorového listu.

„Vo chvíľach, keď s pietou kladíme veniec v symbolickom lesníckom cintoríne, si uvedomujeme, aká ťažká je práca v lesoch a pre les. S úctou spomínajme na jej obeť, pretože táto práca prináša blaho nám všetkým“, povedal vo svojom príhovore na pietnom akte Zsolt Simon, minister pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja SR.

Foto: Boris Pekarovič, Jiří Junek

